

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 koron.
Egy hónapra 2 koron.

VELEKEN:
Egy évre 20 koron.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

REKLAJCIÓK:
A hasábján postacím egyszer 20 Hl,
minden levélkéért 10 Hlér.

Nyomaték ára 40 Hlér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vácotak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 157.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1904.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauer József.

Szerda, május 18.

Mai számunk főbb közleményei:

Vendégek: Az aradi román püspök az új népektatási törvényről.
A fölmendett klubhelyiség.
Az orosz-japán háború.
Védkezés a socializmus ellen.
József főherceg Jékairól.
A közbiztonság tárgyalások.
A belügyminisztérium elhatározása.
Az aradi országos tornanap.
Cimrák ipar, magyar ipar.
Hadiszemle Törökországban.
Chimay hercegné Rigó Janettól megváltott.
Nagy panama a fővárosban.
Nababizottság Nepesa báró ellen.
A kadét kártya-afférja.
Török: Éjjeli látogatás. Irta: Kasár Emil.
Szarnok: Öntelődésé apr. Irta: Cserevesszki F.

Az aradi román püspök az új népektatási törvényről.

Arad, május 17.

Tegnap látott napvilágot Berseviciy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszternek a népektatási törvény revíziójára vonatkozólag kidolgozott tervezete. Az új népektatási törvény terveinek főbb pontjai: fokozottabb teret nyit a felekezeti iskolákban a magyar nyelv kötelező tanításának, s e tekintetben kimondja, hogy a magyar nyelv sikertelen tanítása miatt a felekezeti tanítót fegyelmi eljárás alá lehet vonni, s állásától fölfüggeszteni. A tanítóképesítés csakis állami bizottság előtt lehetséges, s a felekezeti tanítóképzők mellett állított állami

bizottságba a felekezet ajánlja a tagokat, kiket a miniszter csak akkor utasíthat vissza, ha ellene tényeken alapuló olyan kifogások merültek fel, melyek állami szempontból aggályossá teszik az ő működését. A felekezeti képzők mellett levő állami bizottságba a miniszter is nevez ki tagokat, akik megfelelő vallásuak kell hogy legyenek. A hittan tanítása azonban mindenütt a szertartás nyelven folytatható.

Miután a törvénynek ezen tervbe vett revíziója lényegesen érinti a felekezeti, különösen a nem magyar nyelvű iskolákat, érdekesnek tartottuk erre nézve az aradi görög keleti román egyházmegye fejének, Papp I. János püspöknek véleményét megtudni.

Papp I. János püspök kérdéseimre a következőképp nyilatkozott:

— Megvallom őszintén, hogy a népektatási törvény revíziójáról szóló ujságközleményeket még futtában is alig volt módom elolvasni, mivel hivatalos teendőim, különösen az aradi felsőbb iskolákban folyó vizsgák igen elfoglaltak. A mi a törvény revíziójának azt a tendenciáját illeti, hogy a magyar nyelv a felekezeti iskolákban fokozottabb mérvben tanítassék, erre nézve annyit mondhatok: mi nem vagyunk ellenségei a magyar nyelv tanításának. De engedjenek nekünk ehhez időt; ne erőltessék annyira a dolgot, hiszen nekünk előbb a népet meg kell ennek szükséges voltáról győznünk.

— Méltóságod egyházmegyéjéhez tartozó felekezeti iskolákban tanítatik e, és mily mérvben a magyar nyelv?

— Minden iskolában tanítatik. Hogy mily mérvben, arra határozott feleletet az akták átvizsgálása nélkül nem tudnék adni, mivel ez a tanítók számához képest változik. Azt azonban határozottan kijelenthetem, hogy mi lehetőleg alkalmazkodunk és alkalmazkodunk a magas kormány által e tekintetben legutóbb kiadott rendelethez. És mondhatom, hogy egyházmegyénk iskoláiban a magyar nyelv tanítása napról-napra eredményesebb és sikeresebb lesz. Abból is konstatálható ez, hogy a tanfelügyelő urak, a kik e tekintetben ellenőrzik a felekezeti iskolákat, s arról a vallás- és közoktatásügyi miniszternek jelentést tesznek, mostanában aránytalanul kevesebb esetet panasznak be, mint csak néhány év előtt.

— Mi a véleménye Méltóságodnak a törvénytervezet azon pontjáról, hogy a tanítóképesítés a felekezeti iskolákban is állami bizottság előtt történjék, a melynek tagjait felében a miniszter nevezi ki?

— Ezt egyházunk alkotmányába ükésednek tartom; egyházunknak ő felsége a király által szentesített szervezeti szabályzata megállapítja a mi tanítóink képesítő vizsgáit, s mi e szervezeti szabályzathoz ragaszkodunk. Az állam felügyeleti joga most is biztosított az által, hogy a tanfelügyelő részt vesz a képesítő vizsgákon és direkt kérdést intéz a tanítójelöltekhez. Egyébként megjegyezhetem, hogy

Éjjeli látogató.

Irta: Kasár Emil.

Minden embernek eszébe jut olykor, hogy bizonyos kedvező körülmények közt, mennyivel különb ember, sőt kitűnőség lehetett volna. Egy jó ebéd vagy vacsora után való hangulat egészen képzelődévé teszi eltévesztett pályafutásáról és polgárius eltévedéséről, ha történetesen nem tartalékos tiszt; ha pedig az, akkor miniszteri tanácsosság, államtitkárság, pártvezetés, miniszterség, mint véletlenül elmulasztott alkalom táru föl mögötte az elhagyott utján, a messzeségben.

A Péli nemzetségből idős Péli Bálint, ha kényelmesen elmélkedhetett, mindig elképzelhette magának, hogy milyen körülmények közt lehetett volna hadverő tábornok. Nemzetsége nagyérdemű veteránja csakugyan vitézkedett egy háborúban, de hamar megsebesült, kórházba került, sőt szolgálatba sem jutott vissza. Az újabb nemzedéknek már tudomása sem volt róla, hogy Péli Bálint jobb körülmények közt képes lett volna akármiyen hőstettre. Kérlelhetlen végzete pedig tovább üldözte és se párbajba nem sodorta, se egy folyó partjára, mikor vízbefúlót szabadhathatott volna ki, se borzasztó távvezéshez kellő pillanatban oda nem juttatta.

Végre is falusi házában gangján a jó levegőnél, pipafüstnél és egy kis multesztendeinél mérsékelt csilapítást talált ki nem eléghetett becsvágyára. Gondolkodó zellemű és jó szívű

lévén, kivált esténként már egészen megnyugodott és csak fogpiszkálójával zavarta meg magát. Ennyit őrzött meg az élet töviséből, inkább megszokásból mint keserves bő termésből.

Most megint éppen szép az este. A gangot végig járja a viola bazsalikom illata, az este őregedését pedig megzavarja a holdvilág mely befehériti az udvart és a falu viskóinak falát. A pipafüstje is ezüstös lesz.

Körülte egyszerre szokatlan zaj, jövősmelés támadt. A házban az ajtókat nagy esatogatóssal becsapták, sőt hallani lehetett, hogy csikorgó zárrakkal is elzárják. Lábujjhegyen jött ki a gangra a szakácsné, a hetes és legutóljára a felesége, aki már pongyolában volt. Péli megzavartatván az elmélyedésben, bosszusan nézett körül a megjelenőkön s végül a feleségén állott meg zord tekintete, oly kérdő formában, mely méltó volt a késő estéhez és a hold misztériumához. Felesége különös ünnepélyességgel igyekezett pongyoláját kevésbé pongyolává tenni és rátette kezét férje vállára.

— Bálint, valaki van odabent, — szolt nem valami kemény hangon, alkalmasint azért mert a keze is reszketett. — Valami tolvaj lehet. De talán gyilkos, szörnyű gonosztevő. Az ajtókat rázártuk. Az ablakon rostély van. El nem menekülhetett.

— A puskámat is bezártatok! — kiáltott Péli, rögtön átgondolva a helyzetet. — Zsandár sincs a faluban. Mondhatom pompás eset. Bezárni egy haramiát pompás kétszövűvel együtt

és a töltényeket is ott találhatja a vadásztáskában. A gazember bizonyosan az ágy alá bujt.

— Nem, az ablakfüggöny mögé bujt. En csak a lábát láttam, a szakácsné is látta, Miska is látta. Mindnyájan láttuk, hogy meztelbás gazember.

— Vége neki! — dörgött Péli Bálint, ki igazán bátor ember volt s a veszedelem érzetében fölségesen érezte magát. — Adjatok ide a kulcsokat. Ide a kulcsokat. A többi az én dolgom. Miska — teringgettét — ha már éppen nagyon felsz, kapj elő egy dorongot és állj az ajtóba.

Péli fölindulásában a multjához illő hősiesség és elszántság folytatását bárki fölismérhette volna, ha egyőbre is bírtak volna figyelni, mint az éjjeli betörésre. Ezek a megrendült teremtések mégis érezték egy bátor ember varázsát, amint kezébe ragadta a lámpást, maga elé világított, ők pedig árnyékba vonulhattak. Az illő kulcs némi keresgélés után elszántan felnyitotta az első ajtót; aztán a zörejt tudatta, hogy a másodikat is. Csönd — ünnepélyes csönd. Most meg már káromkodás. Péli ezt mindig jól értette. Nyomban mindjárt tarkójánál fogva maga előtt lódítja az éjjeli látogatót, száználmas toprongyos alakot.

— Zsandár! — kiáltott rémültem Miska a hetes.

— Há őcsém, mit jelent ez? — kérdezte Péli, már visszanyerte nyugalmát, de még mindig tarkójánál fogva rázta a bizonyos valakit. Majd kapsz ezért.

egyházmegyének tanítóképzőjében az olyan növendéket, aki kellő eredményt nem mutat föl a magyar tantárgyakban, ép úgy, mint a többi tantárgyakban, az osztályvizsgán se bocsátjuk keresztül.

— A törvénytervezet bizonyos vonatkozásokat tartalmaz a nemzetiségi politikát űző tanítókról. Nyilatkozhatnék-e Méltóságod arra nézve, hogy helyesnek tartja, ha a felekezeti tanítók nemzetiségi politikával foglalkoznak?

A püspök erre így felelt:

— Nem tudom, mit ért ön nemzetiségi politizálás alatt. Én politikával nem foglalkozom, amint tudja, már székfoglalásom alkalmával kijelentettem, hogy ezzel nem is foglalkoztam. Ha most már valamelyik tanító tagja lesz valamelyik törvényhatóságnak, vagy a választásoknál ide vagy oda szavaz, nemzetiségi jelöltet támogat, ez, azt hiszem, az ő politikai jogaihoz tartozik, amelyekben én nem korlátozhatom.

— A nemzetiségi politikát abban az értelemben tartja kárhóztatandónak a magyar közvélemény — jegyeztem meg — a mikor ez az állami szuverenitás ellen tör.

— Nos, erre csak annyit mondhatok: nem hiszem, hogy akármely felekezet tanítói oly hü polgárai lennének az államnak, a hazának, mint a román egyházéi. Hogy elvéve vannak kivételek: hiszen minden erdőben vannak elvéve az egészséges törzsek mellett korhadó fák. De ezekből az egészre megítélést tenni nem lehet.

— Mi a véleménye az iskolák államosításáról Méltóságodnak?

— Mint egyházi embernek, nem lehet kérdéses az álláspontom e kérdésben. A míg nekünk ő Felsője által megerősített önkormányzatunk van, *mi nem pártolhatjuk az iskolák államosítását.* De nemcsak állásomnál fogva, hanem meggyőződésemet alapján is ez a véleményem, mert a népoktatás szorosan összefügg a vallási neveléssel így az egyház hivatásához tartozik.

Ezután egy másik, de ezzel összefüggő ügyről esett a szó.

— Mért tagadták meg a román egyházak a vallás- és közoktatásügyi miniszter azon megkeresésének teljesítését, hogy a középiskolákban a hittan tanítása magyarul történjék?

— A mi egyházunk, szervezetünk értelmében, *nemzeti egyház*, azaz olyan, melynek szertartásai az egyház nyelvén végeztetnek. Hogy tudjon most már valaki ezen szertartáshoz alkalmazkodni, amikor azok nevét, nyelvét nem tudja. Hogy tudjon pl. valaki egy román lelkésznek gyónni, ha nem tud románul, vagy annak román nyelvű szertartását nem ismeri. Egyébként, azt hiszem, ott, ahol az összes tantárgyakat magyarul tanítják, — az, ha a hittan előadása az egyház nyelvén folyik, nem gátolja az oktatás magyar szellemét.

Az egyházfő végül fölemlítette, hogy az aradi román tanítóképzőben és a leányiskolában folyó vizsgálatok alkalmával, a magyar nyelv vizsgáira meghívták *Varjassy Árpád* kir. tanfelügyelőt, aki azon részt is vett. „En azt az impressziót nyertem, — mondta a püspök — hogy a magyar nyelv tanítása ez iskolákban igen jó eredménnyel folyik, s azt hiszem, hogy ez a tanfelügyelő urat is teljesen kielégítette.“

Lelkiismeretes hűséggel reprodukáltuk a püspök nyilatkozatait, amelyek egy részét nehéz kommentár nélkül hagynunk. A midőn az államnyelvvél szemközt az egyházfő az egyházi alkotmányra, a „nemzeti“ egyház jogaira, s a szervezeti szabályzatra hivatkozik, kétségtelen, hogy nincs az igazság álláspontján. Most, amikor az ő nézeteinek a reprodukálására szoritkozunk, nem polemizálunk egyben azokról. Annyit konstatálhatunk már Papp I. Jánosnak egyébként lojális kijelentéseiből is, hogy a román egyházi részen, az új népoktatási törvény tervezetét előreláthatóan *nem fogják simán fogadni*, s nincs kizárva, hogy annak elébe *akadályokat* gördítenek. De fölöttébb naivnak kellene hinnünk Berzeviczyt, ha föl nem tennék róla, hogy erre bizonyára számított is.

+

Mennyibe kerül Mürzsteg? A közös kiadások 1905. évi előirányzatában igen csinos és érdekes tétel is foglaltatik. Megvilágítja, hogy a

mürzstegi egyezmény mennyibe kerül egy évben az államnak? A tétel így szól:

A Mürzstegben 1903. őszén folytatott megbeszélések során az osztrák-magyar monarchia és Oroszország között azon megállapodás jött létre, hogy az általuk a kossovói, szalonikii és monasztiri vilajetekre nézve Törökországnak ajánlott és ezáltal azóta el is fogadott reformok keresztülvitelének ellenőrzése céljából mind-egyikük egy-egy polgári ügynököt fog a helyszínére küldeni. Ez elhatározás következtében 1904. január havában tényleg megtörtént az osztrák-magyar polgári ügynök kineveztetése és kiküldetése, aki egyelőre orosz kollégájához hasonlóan Szalonikit választotta székhelyéül. A szóban lévő tisztviselő és a mellője rendelt személynét költségeinek előirányzata a következő tételekből áll:

Polgári ügynök (mely minőségben egy az V. osztályba tartozó hivatalnok működik):

	Korona.	Korona.
Fizetés	11.000.—	
Helyi pótlék	5.000.—	
Rendkívüli pótlék	19.000.—	
Loátalány	6.000.—	40.000.—
Beosztott konzul:		
Fizetés	5.200.—	
Helyi pótlék	8.700.—	
Rendkívüli pótlék	11.520.—	25.420.—
Második beosztott hivatalnok:		
Segélypénz		7.200.—
2 kavasz bére egyenként 795 korona 12 fillér		1.590.24
A hivatalos helyiségek bérlete		2.594.40
Irodai szükségletek és utazások		25.195.86
		Összesen 102.000.—

Eszerint az előirányzat a jövő évi költségvetésben *202.000 korona.* Pedig csak hivatalnokok kiküldéséről van szó és még nem történt semmi. Mennyibe fog kerülni nekünk a Balkán, ha ott csakugyan történnek valami?

A fölmondott klubhelyiség.

(Apponyi Albert gróf és a pártja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, május 17.

A nemzeti disszidensek érkeztek ahhoz a ponthoz, ahol már maguk sem tudják, mitévők legyenek. Egyrésztük visszavágyik a szabadel-

Az elfogott síheder föl-főlemlte két karját, hogy enyhülést érzszakoljon magának Péli kemény kezétől. Rövid ujju kabátjából kilátszottak meztelen kézcsuklói. Rongyos és piszkos volt, s haja a szemébe esapződött. Csillapulhatatlanul igyekezett kiszabadítani magát.

— Ugyan kísértessenek be már, mert nem szenvedhelem a bizonytalanságot, — zsémbelődött a jómadár. — Habár jobban tennék, ha elbocsátanának. Ugyis mikor kerítenek zsandárt. Addig mindig őriznek, fognak, addig mindig várják? Bocsássanak el, hadd ugorjam a Berettyóba, vagy a Körösbe.

— A mi vidékünkre való vagy? — kérdezte Péli, maga elé lódtva a méltatlankodó legényt.

— Oda való vagyok, ahol elcsipnek.

— Lopni akartát ugy-e?

— Persze! Hallottam, hogy sok ezüst nemű van.

— Hát azt nem hallottad, hogy ezüst gertyatartók is vannak? — vágott közbe Péliné.

— Majd csak rátaláltam volna — nyugtatta meg az éjjeli látogató a kíváncsiskodót. — Smukja is szépen akadoa. Aranylánc...

— Gyémánt fülbevaló, — egészítette ki az asszony.

— Majd végig tapogattam volna én a többi egyebet. De hát nincs szerencsém, — mondta a fráter vállát vonogatva.

— Kész lettél volna megölni bennünket ugy-e? — harsogta Péli.

— Nem a! Az ablakrácsot az egyik ablakon már az este átreszeltem.

— Az asszony felsikoltott.

— Ugyan ne csináljanak már ennyi komé-

diát, — csendesítette a háborgókat a gonosztevő. Küldjenek már a zsandárért, ugyanis sokáig tart még ide érkezük. Addig pedig adjanak valamit enni, mert ma még egy falatot sem ettem.

— Mért nem kért valakitől? — kérdezte némi részvétellel Péliné.

— Hogy minél jobb erőben menj megérdemlett sorsod elé, kapsz valamit, — szolt csipősen Péli. ki nagyon jól érezte magát, hogy egy gonosztevő van a kezében.

Az asszony rögtön el is ment. Péli a sarokba szoritotta foglyát, aki leült ott kínálás nélkül az asztal végén. Az asszony mindjárt hozta a faladékokat.

— Még abroszt is hoztál, anyjok?

— Na lám! Hozzá vagyok szokva, hogy terítéssel adjak ételt.

A síheder mohón evett.

— Talán tegnap sem evett maga? — kérdezte az asszony. — Mindent fölfalt. Apjok, van egy kis maradék ruca. Ezüstünket, aranyunkat most már neki köszönhetjük.

— Hozd ide ami van még. Nálam ne koplaljon a gazember. Nekem meg hozd ki az üveget. Ugyis virrasztanom kell, hát legyen mivel.

Pecsenye, bor került az asztalra. Péli már leküzdhetetlen szokásból is öntött a másik pohárba. Nagyon előrtelte, hogy önkéntelenül még kocintott is.

— Hé, gazember, árva vagy?

— Senkim sincs!

— Hányszor voltál fogva?

A fickot ezek a kérdések meghathatták, mert sóhajta töltötte szinig poharát és bánatában leöntötte. Akkor lehajította fejét.

— Még sose csiptek rajta. Ez lesz az első, hogy becsuknak. De ha az ember ilyen veszedelmes foglalkozásra adja a fejét, ez is megesik vele.

— Es ha most kikerülte volna kend a zsandárokat, mit tett volna? — faggatta az asszony az ellágyuló bánkódót.

— Jaj nagyságos asszonyom, az attól függött volna, hogy milyen a préda. A karos gertyatartók, ezüst cukortartó, nagy kanál, kis kanál... tetszett mondani, hogy gyémánt is...

— Légy velem uram! — kiáltott borzadva az asszony.

— Abból csak kiöltözködtem volna, s megyek urasági inasnak. Látják, köszönettel tartoznak nekem, hát mit ízélnék. Egy pipa dohányt megérdemelnék. Pipám van.

A medvefejú dohánytartót Péli megvetéssel toltta vendége elé.

— Járt iskolába? — kérdezte az asszony.

— Olyan az irásom, mint a pinty!

Az irástudó nagyon sóhajtott, a pipából nagyot szitt, a pohárból nagyot ivott.

— Ez az ember szerencsétlen, és még fiatal — szánakozott az asszony meghatottan.

— Bárcsak jönnének már a zsandárok és vinnék el a nyakunkról.

— Talán nem is olyan elvetemült, Bálint, mint gondoljuk.

— Minden ezüstünket el akarta vinni.

— De őszintén bevallotta.

— A gyémántokról nem tudtam semmit.

— Eszerint a kárunk még sem lett volna oly sok, — elmélkedett az asszony. — Mégis Bálint... En megbocsátok. Fiatal is. Egy kis

vü pártba, vannak, akik függetlenségüket továbbra is meg akarják tartani, és végül következnek azok, akik semmit sem akarnak. Ezek az Apponyisták.

Vissza akarnak lépni a szabadelvű pártba: Szentiványi Árpád, Pattyanseky Elek és Bogyai Máté, mert immár semmi szükségét nem látják annak, hogy tőle különválva éljenek. Ennek következtében agitáltak is a visszalépés mellett, de egyelőre nem sikerült az összes disszidenseket egy táborba hajtani. Mindössze az történt, hogy a klubhelyiséget fölmondták. Ezentul nem járnak a Hungáriába politizálni, hanem kiki odamegy, amerre a szíve hajtja.

Ezt most még azzal szépitgetik, hogy a klubhelyiséget nem azért mondták föl, mintha többé nem lenne rá szükség, hanem azért, mert a nyári hónapok alatt nincsen olyan nagy forgalom. A képviselők a vidéken tartózkodnak, vagy fürdőkön, minek tehát helyiséget tartani és fölszemes lakásbért fizetni. Majd ősszel, ha addig élünk újra bérölünk helyiséget.

Ez természetesen csak flastrom, amely azonban halálos sebet takar. Mire eljön az ősz, a nemzeti disszidenseknek már nem lesz pártja. Hiszen valamirevaló család, ha nyaralni megy, még nem mondja föl a lakását, nem hogy egy politikai pártkör mondja föl. Még azután nincsen is még nyár, a képviselő urak is a fővárosban vannak és vakáció sincsen még a politikában, hiszen hátra van a költségvetés és a fölhatalmazási javaslatok, amikről azt mondták, hogy erőpróbája lesz a kilépetteknek, meg az egész ellenzéknek.

Nos tehát, mindebből nem lesz semmi. A klubhelyiségre nincsen szükség, mert üresen állana, azt pedig a mindig szemérmes nemzeti pártiak jobban szégyelnék még, mint a hureokodást. Így dől meg az a hír is, hogy a disszidensek többsége rendületlenül kitart Apponyi mellett; Apponyi politikája mellett nem lehet rendületlenül kitartani, legfeljebb a személye mellett. Ezt ma már mindenki tudja és frázisokkal csak a félhivatalos újságok takaroznak, ellenben ellenzéki politikusok, kivált a radikálisabbak, csak akkor folyamodnak ehhez

elemőzsiát összeszedek neki. Oh, hallja maga gazember, képes volna jó utra térni?

— Hiszen csak egyszer csinálhatnék valami jó fogást! — kesergett a felszólított.

— Megidéznek bennünket a törvényszékhez, ki tudja hányszor, ki tudja milyen időben. Apjuk, én nem megyek, kivált tőbe nem megyek. Jó lesz? Egy pár csizmát, hadd fusson el a nyomorult.

— Az ám! — veti ellen a betörő, — de azért mégis elfognak a zsandárok.

— Egy óra múlva eléri a vasutat. De aztán megjavuljon, — intette az asszony.

— Köszönöm szépen, csak hogy a vasuton fizetni kell, — morgott a fickó.

Péli megnézte az óráját.

— Nemsokára megérkeznek a zsandárok, nemsokára megjön a vonat.

— Apjuk — sugott oda az asszony — egy pár forintot adhatnánk neki. Ne tegyük szerencsétlenné.

Péli a zsebébe nyúlt, egy pár ezüst pénzdarabot ki is vett. Az asszony sietve elemőzsiát pakolt össze jókora batyuba.

— Menj gazember a merre látsz! — rivalt Péli a semmirekélőre.

A nyomorult el is ment. Ugy tetszett, düllöngözött egy kicsit.

— En még egy ötforintost csuszattam a kezébe, — vallotta be az asszony mikor a különös vendég eltávozott.

— Szépen ráfizettünk erre a betörésre. Hajnalban megérkeztek a zsandárok.

— Megszökött a gazember! — mondta Péli nem minden lelkiismereti furdalás nélkül.

a kuruzsláshoz, ha már mindenki földalta őket. Mint Apponyit és társait.

Gróf Apponyi külömben június tizenkettődikén mondja el beszámolóját Jászberényben és ott kibontja a zászlót. Mit mondhat még, amit még nem mondott és mit akarhat még, amit még nem akart volna?

Az orosz-japán háború.

(A japánok előnyomulása.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 17.

A szárazföldön szakadatlanul folyik a japánok előnyomulása és egyre jobban közelednek az ellenséges hadsapatok egymáshoz. Az oroszok még mindig a defenzív állásponthoz vannak, sőt még sokáig nem lehetnek abban a helyzetben, hogy az offenzívába átmenjenek.

Kuropatkin tábornok főhadparancsnok kijelentette, hogy amíg a megerősítésre szánt két új orosz hadtest meg nem érkezik, támadóan nem léphet fel. Ez a jövő hónap előtt nem történhet meg. Akkor pedig kezdődnek az esőzések és így támadásra orosz részről csak ősszel kerülhet a sor. Hogy a japánok addig kihasználják a helyzetet, az magától értetődik.

A mai nap távirati hírei a következők:

Pétervár, május 17. Pflug vezérőrnagynak a hadügyminiszterhez intézett 16-iki távirata a következőket tartalmazza: 12. és 13-iki jelentések szerint az ellenség előrehalad Fönghauncsengtől Liaojang felé. Feltehető, hogy a japán főerőt Kaicsönön, vagy Naicsun tul vezénylik. Egy másik japán csapat a Takusántól északnyugat felé lévő vidéken egyesül. A kunguzokkal való portyázásban három kozákot és három lovat megöltek, egy kozákot megsebesítettek. Négy kozák hiányzik. A partvidéken minden csendes.

London, május 17. A Reuter-ügynökség a következő hivatalos jelentést veszi: A kínai kormány tudomására adja a külföldi kormányoknak, hogy sajnálatára értésére jutott, hogy kedvezőtlen híreket terjesztettek el róla, hogy megszűnt volna megtartani *semlegességét*, melyet ezideig a háború kezdete óta megtartott a távol Keleten. A kínai kormány tehát kötelességévé teszi külföldi képviselőinek, hogy ezeket a híreszteléseket határozottan *cáfolják meg* és biztosítsák a hatalmakat, hogy Kína, bármi történjék is, *szigorúan semleges politikát akar folytatni*.

Port-Szaíd, május 17. Az Annan nevű csomagszállítóhajó Szuezebe érkezett és holnap Port-Szaídiban 300 orosz tengerészt szállít a Roszsijára, mely Odesszába megy.

Kronstadt, május 17. Tegnap a Camros nevű angol Cardifból jövő angol gőzösön letartóztattak két szolgát és egy gépészt, ma pedig a német gőzösön tartóztattak le egy gyanús személyt. A letartóztatottak, a kik azt állítják, hogy Indokinából valók, nyilván japánok.

Moszkva, május 17. Vilmos császár és a nagyherceg trónörökös délután ideérkeztek és félórás tartózkodás után folytatták utjukat ama városok felé, ahonnan csapatok indultak Kelet-Ázsiába.

London, május 17. Port-Arthur helyzete változatlan. Az oroszok el vannak szánva, hogy erőiesen védekeznek a japánok támadásaival szemben.

Védekezés a szocializmus ellen.

(Az aradmegyei gazdasági-egyesület gyűlése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 17.

Az aradmegyei szocializmus elfajulásával azok elé emelendő akadályok kérdésével foglalkozott ma az Aradvármegyei Gazdasági egyesület.

A megtartott értekezlet, bárha természetesen csupán gazdasági oldalról vitatta meg a kérdést, mindenesetre alkalmat adott néhány igen helyes és okos gondolatnak is a nyilvánítására. Egyszóval, kivételképen ma talán némi elismeréssel írhatnánk az egyesületről, ha az értekezletet el nem zárták volna a sajtó elől, s ezzel ki nem tették volna magukat annak az alapos gyanunak a gazdasági egyesület emberei, hogy a zárt ülés csak egy célt szolgált. Azt tudniillik, hogy a sajtó képviselői ne vihessék nyilvánosság elé azokat a piramidális naivságokat, a melyek az értekezleten valószínűleg elhangzottak.

Lám a szocialisták nyilvánosan dolgoznak; csupán a gazdasági egyesület egy-két nagyságos ura fél a világtól. És sajnálatosan neveléses, hogy a jó urak ilyen bizalmatlansággal akarnak a közönségben bizalmat kelteni.

Az ülés lefolyásának azon részéről, amelyet a gazdasági egyesület urai közöltek velünk, az alábbi tudósítást adjuk:

(Az előadó javaslatai.)

Vásárhelyi László elnök megnyitván az ülést, üdvözlé az egyesület vendégeit: Rubinek Gyula orsz. képviselőt az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkárát és Mihók Sándort, a temesvári gazdasági egyesület titkárát, valamint a megjelent közigazgatási tisztviselőket.

Laehne Hugó, előadó rámutat az aradmegyei szocialista mozgalmakra, melyek nemcsak a földosztás hangoztatásában, de az állami és társadalmi rend felforgatásában, a tulajdonjog elleni merényletekben, a hatóságok semmibevevésében olyan szimptomákat mutat, melyek tulmenve a kommunista mozgalom határain is, valósággal anarchiára vallanak. Ez ellen két irányban kell óvintézkedéseket tenni: praeventív intézkedéseket és a jövőre vonatkozókat.

A praeventív teendőket a következőkben foglalná össze: A szóban és írásban történő izgatás minden áron való megakadályozása; a szocialista gyűlések betiltása; a szerződészések, különösen az arató munkásoknak, gyors megtorlása. Nehogy a megtorlás hosszadalmas volta miatt a gazdák, kiknek az aratás sürgős, kénytelenek legyenek a sztrájkolókat követeléseit megadni: foganatossá tenni a szerződészések ellen a helyszínen az eljárás, még pedig oly szigorral, hogy elrettentő példakép szolgáljon. Létesítsen a miniszter aratósztrájk esetére munkástartálékot s ha ez nem elég, szabadságolják aratás idejére a katonákat. Javasolja, hogy az egyesület irjon fel a miniszterhez a földadó igazságos elosztása és csökkentése iránt. Vegyék le az állami feladatok teljesítését az amugy is túlterhelt községekéről. A fogyasztási adó mérséklendő, hogy ezáltal az élelmicikkek s közvetve az élet is olcsóbb legyen. Adassék meg a földműves osztálynak az adó alá nem eső létminium és gátoltassék meg a földtulajdon elaprózása. Hajtassék végre szigorúan a létfenntartási eszközök lefoglalhatatlansága. A törvényhatóságok és a közigazgatási közegek feladatát abban körvonalazza, hogy ezek mindenekelőtt nyújtsanak a fenti keresztyélvitelére erkölcsi támogatást a kormányhoz intézendő hasonló feliratokkal. Törekedjenek oda, hogy a nép és a hatóságok közti személyes érintkezés fokoztassék. A járáások szaporítandók, a személyzet létszáma emelendő volna. Szolgabiroóságokat kellene létesíteni, melyeknek betöltői folyton a járájukban utaznának. Az érintkezés ne legyen merev, hanem jóakaratu. E javaslatok kibővítésére kéri a közigazgatás jelenlevő képviselőit.

Társadalmi szempontból szükségesnek tartja a nép szellemi képzettségének emelését, amit népies előadások útján vél elérhetni. Ettől várja az egyesülési hajlam jó irányba való terelést.

sét. Gazdakörök, szövetkezeteket kell létesíteni; a gazdálkodási rendszer belterjes irányba terelésére vetőmagvak kiosztása, gazdasági művelési eszközök terjesztése ajánlatos. A helyi viszonyokhoz képest bázilpart kell teremteni téli keresetforrásul. Amint a kereskedelem és ipari érdekképviselőt törvényesen van az iparkamrák által rendezve, úgy kellene a gazdasági érdekképviselőt is törvényileg szabályozni. E célra kellene a földadó egy százalékát fordítani.

Mindenben teendőknél feliratba foglalását indítványozza, valamint célszerűnek tartaná, az az összes gazdasági egyesületeknek s a törvényhatóságoknak memorandumként megküldeni a javaslatokat, hasonló értelmű feliratok alkotását kérve.

(A megye képviselői.)

Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán konstatálja, hogy utóbbi időben, ha nem is szűnt meg, de csökkent az aradmegyei szocialista mozgalom. Felsorolja azon kormányhatósági és saját hatáskörében tett intézkedéseket, melyek a szocializmus terjedése ellen irányulnak. Ezeket a gyűlés örömmel tudomásul vette. Kutatva a szocializmus csökkenésének okát, úgy találja, hogy ez a politikai viszonyok javulásának, az exlex megszüntetésének és az unjocozásnak tulajdonítható, mert az izgatott annak idején maguknak vallották az érdemet, hogy nem kell adózni és katonáskodni. Az arató sztrájkokra vonatkozólag ajánlja, hogy, ha a munkaadók és munkások közt a viszony annyira kiélesedik, hogy közigazgatási hatóságok kiszállása válik szükségessé: ezek ne folyjanak be az egyezkedésekbe, hanem szorítkozzanak a munkástörvény alapján a legszigorúbb megtorlásra. Szükségesnek tartja a *csendőrség szaporítását*. Egyébként jelentheti, hogy az aratói szerződések megkötötték, csupán a kisjenői és pécsi járás egyes községeiben vannak, akiknek nincs szerződésük, mivel a közigazgatási munkaközvetítőknél azt felelik, hogy nem mennek el falujokból.

Az élénk helyesléssel fogadott, tartalmas beszéd után hosszas vita indult meg fölött, vajjon a közigazgatási tisztviselő fellépjen-e egyeztetőként. A közigazgatási tisztviselők nagyobbára az alispánéval egyező nézetet vallottak.

Urbán Iván hasonló értelemben szólal fel. A közbiztonsági mizériák legfőbb oka az aradmegyei csendőrség csekély száma. Aradmegyében papíron 300 csendőrség van, tényleg pedig, a mint ő ezt kiszámította, csak 172. Ő régebben már közbenjárt a kormánytól létszámszaporítás iránt, de ott azt a választ kapta, hogy Aradmegye ugyis a nagyobb csendőrlétszámú megyékhez tartozik. Ohajtáná, hogy a nyugodtabb vidékekről aratás idejére megerősítsék a létszám. Ezenkívül célszerűnek tartaná, ha nyitvántartanák az aratói szerződés megszegtét és az izgatókat. A munkások érdekében pedig megállapítani ohajtja a bérminimumot, amelyen alul a szerződés a munkaadó részéről nem méltányos.

Baross Ferenc dr. aradi főszolgabíró indítványozza, hogy sztrájk esetén az egyezkedést a községi elöljáróságok vezessék.

Csukay Gyula kisjenői főszolgabíró azt a kérdést veti fel, hogy mi törtéjék, ha a szerződő felek kéri fel a közigazgatási közeget az egyezség megkötésére? Ez elől nem lehet elzárkózni. (Heheslés.) A szocialista sajtó izgatásait ingyenes néplapok kiadásával ellensúlyozni, mert ma a munkás már kapálás közben is olvas.

Mihók Sándor felszólalása után Várhelyi László rekaptulálja a javaslatokat, a melyeket elfogadásra ajánl. Rubinek Győző beszéde után az értekezlet elfogadja a fentebbi javaslatokat, melyek megvalósítása érdekében felír a kormányhoz.

(Egyéb intézkedések.)

A kormányhatósági intézkedések tárgyalásánál Boksán Szevér szolgabíró felszólalása után Dálnoki Nagy Lajos alispán javasolja, hogy irjon fel a gazdasági egyesületek utak építésére való segélyért. Javasolja, hogy kérjenek a munkás és családokra adómentességet, ha hivatalosan bizonyítja van, hogy azoknak tulajdonosa napszámos. A *homestead törvényhez* hasonló törvény alkotása is kívánatos, a mely szerint a munkásházák nem foglalhatók le.

Schill József főjegyző állami gazdasági iskolák és mintatelepek felállítását javasolja.

Boksán Szevér és többek felszólalása után az összes javaslatokat, egy-kettő kivételével elfogadták s érdekükben ugyancsak felírnak a kormányhoz.

Végül megemlítjük, hogy a zárt ülés oszmeje Mayerhofer Lajos agyában villant meg s ő is tette meg az erre vonatkozó javaslatot. Az ülés fél egykor ért véget.

Jelen voltak: Urbán Iván főispán, Dálnoki Nagy Lajos alispán, Schill József főjegyző, Várhelyi László, Rubinek Gyula, Kokas József, Friebeisz Miklós, Hamzsea Agost, Csukay Gyula, ifj. Kintzig János, Konopy Kálmán, Purgly László, Récsey Miklós, Méhes Gáspár, Kellner György, Boksán Szevér, Horváth Imre, Ferenczi Vilmos, Istvánffy Béla, Szilvássy Géza, Páris Gábor, Pál Miklós, Cziffra János, Mladin Miklós, Boros Iván, Hantó Jenő, Roth Henrik, Lukács László, Lukácsy Lajos, Darányi János, Faragó István, Baross Ferenc dr., Mihók Sándor, Szondy János, Laehne Hugó, Fodor Jenő és Mayerhofer Lajos.

TÁVIRATOK.

Bankár kongresszus.

Berlin, máj. 17. A második német bankárkongresszus, mely ma kezdődött 800 érdekelt jelenlétében, egyhangú határozatot fogadott el, a melyben a tőzsdejegyzék eltörlését, a *határ-időzlet tilalmának megszüntetését*, valamint a bányamű- és gyáripár részvényekkel való kereskedelem tilalmának eltörlését követeli, elismerik, hogy a birodalmi gyűlés elé terjesztett tőzsdetörvény-novella alkalmas arra, hogy véget vessen legalább ama két elviselhetetlen viasszágnak, melyre a tőzsdetörvény vezetett. El cél elérésére azonban még kell változtatni az előterjesztett törvény-novellának a határozati javaslatban foglalt pontjait.

Sztrájk mindenfelé.

Bordeaux, máj. 17. A kereskedelmi tengerészeti tisztjel elhatározták a sztrájk befejezését.

Madrid, máj. 17. A belügyminiszter ma azt a hírt vette, hogy a villa-noevai és las-minasi bányamunkások sztrákolnak és hogy más munkásokkal pótolják őket.

A közösügyes tárgyalások.

(Albizottsági ülés.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 17.

A delegációk tegnap kezdték meg érdemleges tanácskozásait és az osztrákok külügyi albizottsága nyomban végzett is a külügyi költségvetéssel. A hadügyi költségvetés rendkívüli hiteltételének azonban időbeli akadályt támasztottak a német pártok. Azt követelték és követelik ma is, hogy *Böhm-Bawerk* lovag pénzügyminiszter adjon kimerítő felvilágosításokat ezeknek a rendkívüli hiteltételeknek pénzügyi mivoltáról. Ez meg is történik, ezzel azonban a hadügyi költségvetésnek osztrák részről való végleges albizottsági megszavazása halasztást szenved, mert az osztrák pénzügyminiszter csak pünkösd után érkezik Budapestre, hogy a tőle kívánt felvilágosításokat földijének megadja.

A mai nappal a magyar delegáció is belefogott az érdemleges munkába. A külügyeken kezdte, csütörtökön pedig a hadügyi költségvetésre kerül a sor. A nyilvános tárgyalások úgy osztrák, valamint magyar részről is csak pünkösd után kezdődnek. A mi a 163 millió 186.000 koronányi *rendkívüli hadügyi több kiadást* illeti, erre nézve megokoláskép a hadügyminiszter *intim közléseket* is tesz. Hir szerint ezeknek a közléseknek a természetete olyan, hogy a megszavazás elől a delegátusok ki nem térhetnek.

A megszavazás után a hitel pénzügyi

oldalát intézik el. A két kormány hír szerint, *huszonöt esztendőre amortizációs kölcsönben állapodik majd meg* és a tőke-törlesztéseket a költségvetési megtakarításokból fedezik.

Ma délelőtt úgy az osztrák, mint a magyar delegációk albizottságai ülészetek.

Az osztrák albizottság a hadügyi költségvetéssel foglalkozott. Meglehetősen izgatott hangulatban kezdődött mindjárt az ülés, amelyen *Chlumeczeky* elnök indítványára elhatározták, hogy csütörtökön teljes ülést tartanak, amely a külügyi költségvetéssel foglalkozik. A napirendhez elsőnek *Kramars* szól, aki azt indítványozta, hogy kapcsolják ki a hadügyminiszter rendkívüli követeléseit a budgetből s külön tárgyalják. Ehhez délig *Chlumeczeky* báró és gróf *Stürggh* szoltak.

A magyar külügyi bizottság ülésén *Láng* Lajos elnök bejelenti, hogy a külügyminiszternek az osztrák delegációban elmondott beszédét régi szokáshoz híven magyar fordításban kinyomatta. Kéri, tekintse az albizottság az expozé elmondottnak.

Falk Miksa indítványára az albizottság egyhangulag hozzájárul ahhoz, hogy az expozé felett nyomban megkezdje az általános és részletes vitát. Ezután az előadó megnyitja a vitát magvas és széles körvonalokban mozgó feltegetéssel.

Lovász Márton ellentmondást lát a külügyminiszter expozéja és a hadügyminiszter abnormis követelése között. Az expozé a politikai helyzetet békésnek festi, a hadügyi kormány pedig lázasan készülődik s a nemzetközi óriási pénzáldozatot kíván. Felvilágosítást kér tekintetben a közös külügyminisztértől. Az olasz külügyminiszterrel történt megbeszéléseket, valamint az előadó, úgy szóló sem tartja abszolút békegaranciának. Olaszország balkáni aspirációiról nem szabad megfeledkeznünk. Ez okból optimisztikusnak tartja a külügyminiszter expozéjában nyilatkozó felfogást. Azt a törekvést, hogy Ausztria-Magyarország nyomást gyakorol a Balkánon észlelhető historial folyamatra nem tartja Magyarország érdekében levőnek, mert ezzel elveszítjük a balkáni népek rokonszenvét s Oroszország karjaiba kergetjük őket. Helyteleníti a külügyminiszter kiméletlen szavait Törökországgal szemben. Részletes felvilágosítást kíván a macedoniai reformok állásáról, akadályairól, nehézségeiről.

Erre az albizottság többek felszólalása után a költségvetést úgy általánosságban, mint részleteiben is *megszavassa*.

József főherceg Jókairól.

(A főherceg elismerő sorai.)

Arad, május 17.

A magyar főherceg, imá, leteszi koszoruját a halott *Jókai* sírjára. És ez a koszorú több mint virág; a legszebb rózsza is elhervad, a margitszigeti paradicsom leégőbb tulipánjai, azáléai és orchideái is elfonnyadhatnak; de örök és el nem muló jele a kegyeletnek az a megemlékezés, amely egy fajdalmasan elsőhajtott gyöngéd, finom és nemes gondolatot örökít meg.

Ismertes az a meleg, szeretettel teljes viszony, amellyel a mi József főhercegünk Jókai iránt mindenkoron viseltetett. Nemcsak a műveit csodálta, de valahányszor a nagy költő személy szerint találkozott vele, sohasem mulasztotta el, hogy egy-egy rajongó szóval kifejezést ne adjon esztatlan nagybecsülésének.

Jókai halálának hírért *Theureux* István, a jeles író, a főhercegnek hű krónikása közölte a fenséges urral. Levelet írt József főherceg-

nek, aki akkor még Flumében időzött, amelyben elmondja neki, mily nagy vesztesége a nemzetnek Jókai halála. Azután, e levél kapcsán a következő kéréssel fordult a főherceghez:

„Az a magas, tiszta barátság, amelyvel Fenséges Uram a megdicsőült iránt változatlan melegséggel viseltetett, engemet, az igénytelen, de hű krónikást arra készítet, hogy Fenségedhez legalázatosabban forduljak, e kérelemmel: Kegyeskedjék velem tudatni: Mikor ösmerte meg Császári és Királyi Fenséged személyesen Jókait? Mikor és hányszor tisztelgett Fenséged előtt Jókai? Mily hatással voltak Fenséges Uramra a legnagyobb magyar író művei?”

József főherceg e levél érkezésekor már elutazó félben volt Budapestre, ahova hosszabb betegsége után immár egészségesen megérkezett s most egész családja körében van királyunk közelében. Sugár alakja ismét ruganyosan lépdel. Igaz szívbeli vágyunk, hogy jószágos arcára, melynek magyaros jeleget kölcsönöz kipódrótt bajusza is, s mely szinte fiatalabb, hogy a szakálát leberetváltatta: az egészség mielőbb maradandóan rácsókolja piros részáit. A Fluméből való elutazás miatt József főherceg csak tegnap válaszolt e levélre, szerinti szövegében a következők:

Jókai Mórral megismerkedtem Budapesten 1869-ben, midőn a m. kir. honvédség szervezésére hívtam fővárosunkba. Azóta hol udvari ünnepélyeken, hol más alkalmakkal Budapesten találkoztam vele és többször meg is látogatott ezen idő alatt.

1884. és 1886. között (a biztos időt csak az alsóthi naplómban találandom) egy udvari estélyen szó volt köztünk arról, hogy hazánkban a régi szép szokások annyira elhanyagoltak, mások között a szüretek. Erre fölkerem Jókait, hogy jöjjön egyszer Alesuthra a szüretre, hol cigányzene mellett látandó igazi magyar népünnepet, ráállt meghívómra és midőn őszkor bejelentettem a szüret kezdetét, meg is jelent, és azt kiváló szép cikkben le is írta akkori lapjában.

Ez alkalommal írta épen a *Kis királyok* at és a vele levő lapokat közölte is. Csudálkoztam, hogy úgy egyenként írta az összefüggő regényt egyes lapokra és azokat egymásután a nyomdába küldötte.

Jókai lapjának és regényeinek köszönhetem, hogy távol hazántól, katonáskodásom alatt nemcsak el nem felejtettem magyar anyanyelvemet, de azal folyton haladtam fejlődésében, mert magam után hozattam minden tollából kikerült munkát.

Budapest, 1904. V. 16.

József fh.

IRODALOM ES MŰVESZET.

* A nyáriszinkörmegnyitása. Zilahy Gyula színtársulata e hó 27 én fejezi be a makói szezont s másozp. 28 án, tehát szombathoz egy hétre megnyitja az aradi nyári szinkört. Zilahynak a nyáron érdekes tervel vannak s minden törekvése oda irányul, hogy a szinkör előadásait vonzókká tegye. Jövő nyáron — mert az aradi színház 1905. októberig tudvalevőleg Zilahy s addig nem is fog megtörténni az igazgató-csere — jövő nyáron tehát a színtársulat egyáltalán nem szándékszik Makóra, vagy más nyári állomásra menni. A társulat itt marad Aradon s rövid szünet után mindaddig a szinkörben játszik, a míg Szendrői Mihály 1905. őszén a téli színházat át nem veszi. Zilahynak a jövő esztendői nyáron az a terve, hogy két-három előadást tartat hetenkint s ezzel Aradon kihúzza az egész nyári szezont.

* Italia Vitaliani. A világjáró olasz művésznő aradi vendégjátéka bizonyára a legkiemelkedőbb művészi esemény ebben a színi szezonban. Vendégjátékának híre valósággal felvillanyozta a közönséget s a pótszezonnak a hangulata is eltűnt egyszerre. Nagyobb, lázasabb érdeklődést a főszezon derekán se ta usított a közönség valamely színházi esemény iránt, mint most. Ebben a nagy és művelt városban ez a felpeszúdló színházi hangulat érhető. Italia Vitaliani az első művészek legnagyobbjai közül való. Az olasz művészet egén úgy tűnt fel, mint egy új csillag. Európa pedig csak úgy bámulhatja, mint egy fényes üstökös, akinek ragyogásában csak rövid ideig gyönyörködnetik. Mert a nagy művésznő, mint az alakuló művészet új irányának apostola, fáradhatatlanul viszi művészetét országról-országra, nem engedvén magának hosszabb pihenést sehol sem. Alighogy elvégzi európai turnéját, Amerikába megy ahol a St. Louisba. a világiállítás ideje alatt a legelőkelőbb színházban játszik társulatával. Italia Vitaliani vendégjátékait rendes helyárok mellett fogja megtartani. Első fellépte a nyári szinkörben már holnapután, csütörtökön lesz. A kiváló művésznő három estén át fog játszani.

* Vénusz istenasszony. A nyári szezonnak egyik kimagasló eseménye lesz az a bemutató, mely a *Vénusz istenasszony* című nagy látványos bohózatot fogja megismertetni az aradi közönséggel. Ennek a darabnak az előadása azonban oly nagy személyzetet igényel, hogy 32 felnőtt leány közreműködése szükséges a nagy ballethez és a fegyvertáncokhoz. Az érdeklődők a színházi irodában jelentkezhetnek folyó hó 21 től a délelőtti órákban.

A belügyminisztérium sikkasztója.

(Fegyházra ítelt tisztviselő.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 17.

A lóversenynek lett az áldozata Kádár Kálmán, a belügyminisztérium volt segédhivatali igazgatója. Nehány esztendővel ezelőtt jelent meg a turfon, s úgy találomra öt forintot tett egy lóra. A ló elsőnek érkezett be s Kádár az öt forintjáért százöt forintot kapott.

Ez a nyereség volt a megrontója, mert azentul rendes látogatója lett a versenyeknek, mindig játszott és többnyire vesztett. A lóverseny szenvedélye lett s a mikor a saját pénze elfogyott, a hivatalos pénzhez nyult, hogy veszteségeit fedezze, mindig újra és újra szerencsét próbált, de hasztalan. Így történt, hogy a hivatalos pénzből lassankint száznegyezerhatszáz-harminckét koronát sikkasztott. Minden reményét veszelve, levelet írt Horváth Emil miniszteri tanácsosnak s fölfedezte neki nagy bűnét. Erre megtörtént Kádár ellen a bünyfnyitő feljelentés.

A budapesti büntető-törvényszék ez év március havában tárgyalta a bűnygyet. A vádlott töredelmesen beismerte a sikkasztást. Elmondta, hogy a sikkasztást 1902 ben kezdte; eleintén csak kisebb tételeket vett fel, de később már úgy kellett játszania, hogy egy szerencsés tét révén a pénzt visszanyerje, mert hiszen a becsülete forgott keckán. Így történt aztán, hogy nagyobb összegeket sikkasztott. Ez elsikkasztott összeget — ugymond — mind a lóversenyen vesztette el, ő maga szegényesen élt s nem élvezett semmit.

A törvényszék Kádár Kálmánt hivatali sikkasztás bűnyettéért négy évi fegyházra ítélte. Főlebbezése folytán a bűnyör ma a budapesti kir. ítélőtábla elé került, amely Frenreisz István elnöklété alatt, Haupt Albert bíró előadásában ma tárgyalta az ügyet. A védő enyhébb ítéletet kért, Balogh György főügyész-helyettes ellenben egyetlen enyhítő körülménynek a belügyminisztériumban divott lenyha ellenőrzést tudja be, amelyet az első bíróság már elegendőképen méltányolt.

A tábla az első bíróság ítéletét helyben hagyta. Sulyosító körülménynek vette a tábla

a kár nagyságát, hogy a sikkasztás hosszabb időn át követtetett el és hogy a pénz játékszenvedély kielégítésére fordított. Ezekkel szemben, mint enyhítő körülmények, csupán a vádlott töredelmes vallomása és az ellenőrzés fogyatéksága állanak; ezek pedig nem esnek annyira latba, hogy a bünyetés leszállítható lett volna.

Az ítéletben a védő és a vádhatóság egyaránt megnyugodott.

Az aradi orsz. tornaünnep.

(Ujabb hírek és érdekességek. — A magyar jelle-gű vívóakadémia. — Dessewffy püspök és a zászló-szentelés. — A bái meghívók. — Jegyek az ünnepélyre.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 17.

Pünkösöd napján országos ünnepet ül Aradon a magyar nemzeti tornászati. Ez az ünnepély, annak méreteiből és előkészületeiből ítélve fényes és impozáns lesz. Részt fog venni benne nemcsak a város, hanem a vármegye közönsége is.

Az Aradi Tornaegyesület, mely a nagyszabásu tornaverseny megrendezésére vállalkozott, nap-nap után újabb érdekes hírrel lepi meg a közönséget. A mai nap hírei a következők:

Ma vált befejezett ténynyé, hogy az országos tornaünnepély egyik legkimagaslóbb részét: a vívóakadémiát a nyári szinkörben tartják meg. Zilahi Gyula színgazgató ugyanis tegnap sürgönyileg intézte el, hogy Carlo Dusa és Italia Vitaliani olasz társulat ne a pünkösöd ünnepnapokon játsszék Aradon, hanem a három előző napon s így a nyári szinkört 22-ikére, a ritka érdekességű vívóestély céljaira, a legnagyobb készséggel átengedte.

A vívóakadémia az ünnepek egyik fénypontja lesz. Magyarország legjobb vívói, a leg-híresebb magyar mesterek és országos nevű amatőrök mutatják itt be vívásbani kiválóságukat. Az akadémiát a Magyar Vívómesterek Egyesülete az Aradi Tornaegyesülettel együtt rendezi.

Közreműködésre jelentkeztek a következő fővárosi vívómesterek: Halász Zsiga, Rákossy Gyula, Víz Károly, Lovas Gyula, Halász Gusztáv és Stigler István. A vidéki mesterek közül: Geszti Ágoston (Nyitra), Kányai Kiss Albert (Kassa), Vargha Sándor (Kolozsvár), Póth Ferenc (Déva) és Nagy Sándor.

Amatőrök Budapestről: Bakos Géza dr., ifj. Halász Zsiga, Lévai Zsigmond dr., Máthé Lajos dr., Leszik Károly; Aradról: Angel István dr., Kmetykó Lajos, Sándor Arthur, Sándor Dénes és Petrisyn Gyula.

Ugyanezen alkalommal Wladimir orosz birközömester, kiről tegnap e helyen bővebben megemlékeztünk, fog tanítványával Erdődy Béla magyar bajnokkal birkózni s így a közönségnek alkalma lesz egy klasszikus küzdelemben gyönyörködni.

Megemlítjük még, hogy a vívóakadémiára Szabó István orsz. képviselő, a Magyar Vívómesterek Egyesületének elnöke és Keresztessy József dr. is lejönnek, kik a maitre d'assaut tisztét töltik be. A helyárok a nyári színház helyárai lesznek.

Az Aradi Tornaegyesület új zászlójának felavatására alakult bizottság kiküldöttei: Kristyó János, Kovács Vincs és Tötössy Géza dr. kincstári ügyész a mult napokban Temesvárott jártak, hogy Dessewffy Sándor megyés püspököt az új zászló egyházi felszentelésére felkérjék.

A püspök, ki jelenleg Budapesten tartózkodik, ez ügyben a következő levelet intézte

Urbán Ivánhoz, mint az Aradi Tornaegyesület elnökéhez:

Méltóságos Főispán ur!

Arról értesülök, hogy az aradi tornaegyesület nevében küldöttség járt székvárosomban, Temesvárott, és meghívott engem a VII. szövetségi országos tornaünnepélyre, valamint az ottani tornaegyesület zászlófelavatására.

Igen sajnálom, hogy lelkem óhaját nem követhetem és Aradváros, nemkülönben a tornaegyesület hazafias törekvései iránt táplált nagyrabecsülésemet személyesen nem tanúsíthatom; de még eléggé meg nem szilárdult egészségi állapotom ebben meggátolnak. Novembem kiküldöttem Kun László dr. apátkanonokot, ki a zászlót felszenteli s a szöveget megbízásomból a zászló rudjába illeszti.

Felkérem Méltóságodat, mint a zászlófelavatási bizottság elnökét, hogy ezt a bizottság elnökével tudatni méltóztassék. Fogadja őszinte tisztelem kifejezését, ki Isten áldásával maradok Méltóságodnak Budapest, 1904. május 18-án, alázatos szolgálója Dessewffy Sándor, csanádi püspök.

A végrehajtó bizottság kebelében nagy örömet keltett a megyés püspök levele, mert Kun László dr. apátkanonokot Arad társadalmá, mint rokonszenves, nagytudományu, ékesen szóló kitűnő magyarságáról ismert hazafias főpapot ismeri.

A bárendező-bizottság ismételtelen felkéri a közönséget, hogy mindazok, kik a meghívóra igényt tartanak, de illet tévedésből nem kaptak, a Tornaegyesülethez, vagy annak bármely tagjához forduljanak.

Holnaptól, szerdától kezdve, a két főünnepélyre, melyek vasárnap és hétfőn délután a waggongyár mögötti versenypályán fognak megtartatni, a jegyek előre válthatók a következő üzletekben:

Ifj. Klein Mór, Kerpel Izsó, Matzky Károly, Deutsch testvérek, Lengyel testvérek, Maresch Gyula, Geóhart I. és fia, Glück Dezső, Rosenblüch H. és Társa, Lázár Emil, Wadowsky Gusztáv, Pick Ernő, Keppich Zsigmond cégek-nél, továbbá Lészai, Bauer és Hammerschlag tőzsdéiben.

Ugyane helyeken helyrajzok is lesznek, melynek alapján a kívánt helyek kiválaszthatók. A jegyeknek előre való megváltása mind a két napra azért is ajánlatos, mert az ünnepély napján a versenytéri pénztárnál óriási embertömeg és ennek következtében elkerülhetlen torlódás és tolongás lesz. Tekintve, hogy a plakátokon a helyárak helytelenül vannak feltüntetve, amennyiben a pénzügyi bizottság azokat lényegesen leszállította, szükségesnek mutatkozik a közönség tájékoztatása céljából a helyes helyáraknak újbóli közlése.

A középén: I. sor 5 kor., II. sor 3 kor., III. és IV. sor 2 kor., V. sor 1 kor. Az oldalokon: I. sor 3 kor., II. sor 2 kor., III., IV. és V. sor 1 korona. Allóhely 60 fillér, diákjegy 40 fillér.

Chimay hercegnő

Rigó Jancsiól megszökött.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 17.

Párisnak, a szenzációkért hevülő könnyűvérű városnak, nagy eseménye van. Olyan esemény ez, mely nálunk talán kevesebb ribilliót okozna, de a párisiak szalonjában hosszú ideig közbeszéd tárgya marad.

Pedig nekünk magyaroknak több közünk volna ehhez a pikáns szenzációhoz, mert a hőse Rigó Jancsi, a nagyhirnevű magyar cigány.

A milyen esemény volt az, mikor Rigó Jancsi megszökött a szépséges Word Klárát, Chimay herceg feleségét, ehhez hasonló a mos-

tani, mikor a szépséges hercegnő megszökött Rigó Jancsiól.

Ez a szenzációja Párisnak, a mely szenzáció bekövetkeztét minden második ember előre megjósolta, bár Rigó Jancsi maga a világ leghetlenebb eseményének nevezte ezt. Csak nemrégiben egy hosszú levélben, melyet egy dunántuli atyjafiához írt, avval dicsekedett Rigó Jancsi, hogy nincs az az asszony, aki jobban tudna szeretni, mint az ő aranyos Klárája, aki hübb, odaadóbb tudna lenni, mint a férjéől megszökött hercegnő.

Annál elkeseredettebb lehet most Rigó Jancsi, aki ime úgy járt, mint egykor az öreg Chimay herceg. A szép Klára bizony megszökött tőle. Maga Rigó Jancsi mesélte el Párisban boldogságának ezt a keserű fordulatát.

A rendkívül érdekes esetről a következő távirati értesülésünk van:

Rigó Jancsi a napokban Párisba érkezett, és részt vett a Párisi magyar egyesület által rendezett koncerten. Itt elkeseredve panaszkolt cigány barátjainak, hogy Chimay hercegnő a napokban egy nápolyi emberrel megszökött tőle.

Rigó Jancsi nagyon emészti a bu, és ropant rösteli a dolgot. A szégyene annyira le-sujtja, hogy haza se mer jönni Magyarországra. Kijelentette, hogy Párisba marad, bandát szervez és muzsikál megint, mint annak előtte, mikor még nem volt a Klára asszony szívének a parancsolója.

MULATSÁGOK.

— A horoszebesi iparos-ifjusági egyesület május hó 23-án a Vaskorona-vendéglő kerthelyiségében, saját könyvtára javára, zártkörű táncvigalmat rendez.

Osztrák ipar, magyar ipar.

(Chorin Ferenc a közös vámterület ellen.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 17.

Zágrábban ma délután volt a horvát-szlavon országos ipari szövetség megalakuló közgyűlése. Elnökké megválasztották Pongrácz Gusztáv lovagot, alelnökké gelsei Guttman Vilmos kir. tan. gyárost és Granitz Ignác könyvnyomdatulajdonost. A közgyűlés elhatározta a magyar gyáriparosok szövetségével a közös eljárás céljából való kooperációt mindazokban az ügyekben, a melyek a magyar korona országai egész iparának érdekeire vonatkoznak. Majd választmányi ülés volt, a melyen a konferencia nagy munkaprogramját intézték el. Ezen a tanácskozmányon megjelent az előkészítő bizottság meghívására dr. Chorin Ferenc, a magyar gyáriparosok szövetségének elnöke. Chorin megjelenésekor lelke en fogadták és köszönetet mondtak megjelenésért. Chorin az értekezleten nagyszabású és érdekes beszédet mondott, amelyből közöljük az alábbi részletet:

Ha a visszamaradt és létében gyakorta fenyegetett magyar ipart és a még kezdetlegesebb létében még sokkal jobban fenyegetett horvát-szlavon ipart tekintem, mindenekelőtt azt kell kérdeznem, hogy kívánjuk-e e nyomorúságos állapot fenntartását és hogy nem éppen ellenkezőleg életkérdés, hogy a Dráván innen és túl életrevaló ipar és ezzel életrevaló és öntudatos lakosság keletkezzék. Rá kell szoknunk, hogy a magyar ipart Horvátországban és Szlavonországban belföldinek és a horvát szlavon ipart nálunk magyarnak tekintsék. Ennek a meggyőződésnek egy a kormánynál, mint a társadalomban érvényesülnie kell. Ha a magyar kereskedelemügyi miniszter valamely horvát-szlavon iparágat támogat és azt refakciókban részelteti, úgy ezt a Magyarországon jól fel-fogott magyar érdekek elősegítésének kell tekinteni és ha a horvát-szlavon lakosság magyar iparikkéket fogyaszt, ezt olyasminnek kell tekinteni, a mi a maga érdekét segíti elő.

Ha ezek az érzések töltenek el bennünket, akkor a félreértések elmúlnak és mindinkább előrenyomul az érdekközösség tudata. Ha érdekeink azonosak, úgy ipari fellendülésünk ellen-ségei is azok. Sajnoé, úgy Magyarország, mint Horvát-Szlavonországok anyagilag gyöngék és iparilag visszamaradtak. A szegénység az embereket és népeket rendszeren összehalhatatlenné tesz és így történhetik meg, hogy szegénységünkben egymás ellen agyarkodunk, a helyett, hogy olyan eszközökön törnők fejünk, melyekkel mindnyájan boldogulhatunk és fejlődhetünk. Ipari felvirágzásunk nagyobb mértékben addig lehetetlenség, a míg a hatalmas osztrák iparral közös vámterület egyesít bennünket. A több mint száz év óta a mi rovásunkra megerősödött osztrák ipar, ipari fellendülésünk legnagyobb kerékkötője és azt a erőszellem állítani, hogy ipari fejlődésünk minden kis darabját az osztrák ipartól, mely minket legtulajdonabb uradalmának tekint, kell kicsikarnunk. Ipari fejlődés nélkül az ébredő értelmiségnek biztosított megélhetést nem nyújthatunk, munkás-lakosságunknak a mezőgazdasági foglalkozás nem nyújt kellő megélhetést.

Legközelebb lévő és legsürgősebb feladatunk Ausztria alól való ipari felszabadulásunk. Meg kell győznünk társadalmat, törvényhozást és kormányt arról, hogy az életrevaló, az ország szükségleteit fedező ipar megerősítése állami önállóságunk magatartásának feltétele. Az e célra vezető út hosszú, sőt gyakran tükés. Sok elítéletet kell legyőzni, mert közös iparunk megerősödése sokaknak hatalmas állását fenyegeti.

A beszédet a gyűlés nagy tetszéssel fogadta. Este diszvacso-ra volt, a melyen Chorin dr.-t újból lelkesen ünnepelték.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az O. M. K. E. közgyűléséhez. A központi irodától vett értesítés szerint a közgyűlés napjára, f. hó 22 re kitűzött választmányi ülés délután 4 órakor tartatik meg az O. M. K. E. központi irodájában, viszont a Royal disztermében tartandó társas vacsora vasárnap este 6¹/₂ órakor lesz. Miről a kereskedelmi testület érdekelte tagjait ez uton értesíti Tedeschi Viktor, testületi elnök.

(*) Az Asztalos Sándor társaság holnap szerdán este 8 órakor választmányi ülést tart, ezután pedig rendszeres heti értekezletet tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja az elnökség.

Hadüzenet Törökországnak?

(Goluchowszky újabb nyilatkozata.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 17.

A külföldi és a magyar lapok csaknem valamennyien egy és ugyanazon véleményen vannak Goluchowszky gróf külügyminiszter tegnapi expozéjának ama részéről, a mely Törökországgal foglalkozik. Valóságos hadüzenetnek tartják azt szokatlanul erős és éles hangja miatt. Az a megaláztatás, a mely Törökországot érte, hogy belügyeibe idegenek avatkoznak: bizonyosan elég ok arra, hogy Törökország keseregjen. A keserűség tetejébe most Goluchowszky odadobta a kihívó fenyegetések egész sokaságát, a melylyel meglehetősen nagy kérdőjelet állított a diplomaták elé.

A magyar delegáció külügyi albizottságának mai ülésén meginterpellálták a külügyminisztert a beszéd miatt, Goluchowszky azonban megnyugtató választ adott és biztosította a delegátusokat, hogy ő nem akar háborút.

Falk Miksa hozta szóba az ülésen a külügyminiszternek az expozéban Törökországra vonatkozó szigorú és mondhatni kiméretlen nyilatkozatait, a melyek — ugymond — politikai körökben élénk feltűnést keltettek. Kérdi Goluchowszkyt, vajjon az utóbbi időben fordultak-e

elő olyan tények, melyek a hang ezen élcsé-
gét megokolják?

Goluchowski gróf külügyminiszter hossza-
san válaszol az e tárgyban elhangzott beszé-
dekre. Kijelenti, hogy egyáltalán nem érti azt
a magyarázatot, melyet a Törökországhoz in-
tézett szavainak tulajdonítanak. U óva intette
Törökországot attól a politikától, melyet most
követ s mely a török birodalmat feltétlenül a
szétbomláshoz fogja vezetni. Ebben a figyel-
meztetésben sértés nem foglaltatik, ez a barát
jóakaratu szava a barátához.

Majd kijelentette a külügyminiszter, hogy
a monarchia egyáltalán nem tervez a Bal-
kánon semmiféle internenciót. Hanyszorozza azt
is, hogy az újabb rendkívüli hadügyi követelések
semmi összefüggésben nem állanak a külügyi
helyzettel, mely a jelen pillanatban teljesen bé-
kés s egyáltalán nem ad okot aggodalomra.

A delegátusok megnyugvással vették tudó-
másul ezeket a kijelentéseket. Ohajtandó volna,
hogy azokban ne is csalatkozzunk.

SPORT.

+ Felhívás a tornászokhoz. Az *Aradi Tor-
naegyesület* azon tagjait, akik az országos torna-
ünnepélyben részt vesznek, fölkérem, hogy
holnap szerdán este tartandó öss. próbára teljes
számban megjelenni sziveskedjenek, mely al-
kalommal a csapatok a szertornázáshoz is vég-
legesen beosztatnak. Egyben kérem a t. tag-
társakat, hogy az előirt tornadreszt (galléros
piros ing, kék öv, sötétkék hosszú nadrág és
sapka) mielőbb megrendelni sziveskedjenek,
mert ezek nélkül föl nem vonulhatnak. *Nagy
Sándor*, titkár-művezető.

Nagy panama a fővárosban.

(Bűnös manipulációk egy szövetségben.)

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, május 17.

Ezelőtt 14—15 évvel alakult meg Buda-
pesten a *Cipészek ipari hitelszövetkezte*. Egy
sereg, nagyobb részt segédekből és nem meste-
rekből álló cipésmunkás állt össze, hogy a
maga sorsát olcsó hitel által könnyítse. Eleinte,
ugy látszott jól megy a dolog s a szövetség
be is lépett az Országos Központi Hitelszövet-
kezetbe, mint tag.

Aztán kezdődtek a nehezebb idők. A
hozzá nem értő emberek vezetése alatt álló
hitelszövetkezet *óriási munkabéreket fizetett*,
s ezzel a tagok természetesen igen meg voltak
elégedve.

De a központi szövetség nem nézhette
nyugodt szemmel. Meg kellett látnia, hogy ha
nem is rosszhiszeműleg, de hallatlan rossz gaz-
dálkodás folyik a cipészek szövetségében,
mely a rendkívül magas munkabérek fizetését
nem bírhatja ki.

Ugy is volt. Az 1902. évi közgyűlés jelen-
tése ezen évben nem kevesebb, mint 7770 ko-
rona veszteséget konstatait. De azért a vezetősé-
g tovább kísérletezett, anélkül azonban, hogy
okszerű gazdálkodást hozott volna be. Ment min-
den a régiben, a munkabérek maradtak a régi
horribilis nivón.

Ezt az érthetetlen és a tönk felé törekvő
manipulációt nem nézhette összetett kezekkel
az országos központi hitelszövetkezet s miután
a cipészek ragaszkodtak az értelmetlen veze-
tőséghez, a szövetség felszámolását ki kellett
mondani. Ez meg is történt, annál inkább, mi-
vel a kormány is erős lökést adott a fejtel-
len szövetségnek, megtagadván tőle minden to-
vábbi anyagi támogatást.

A felszámolás híre érthető riadalmat kel-
tett a szövetség tagjai sorában. A nagy mun-
kabérektől elesett munkások a legelkeseredet-
tebb hangulatban tárgyalták a hitelszövetkezet

de'gát, amely most már nemcsak a jó kenyér-
keresettől fosztotta meg őket, de súlyos adós-
ságot is rótt rájuk. Mert azzal tisztában lehet-
tett a szövetség minden tagja, hogy az or-
szágos központi hitelszövetkezet nem fogja vi-
selni az egész kárt.

Hire járt ennek dacára is, hogy a válság
a lehető legszerencsésebb elintézést fog nyerni,
mivel az országos központi hitelszövetkezet
lemond a vagyoni felelősségre vonástól s a
vesztességet maga viseli.

Hogy mily nagy a fedezetlen összeg, azt
most tudni nem lehet, erre nézve még folyik a
vizsgálat, de hogy nem kis összegekről lesz szó,
az kétségtelen. Az eddigiek szerint százhusz-
százharmincezer korona kallódott el, de lehet,
hogy ezt az összeget is jóval felülhaladja a
végleges leszámolás.

HIREK.

Rablótámadás Nopcsa báró ellen.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, május 17.

A főváros közbiztonsági állapotára igen
szomorú fényt vet az az eset, mely az elmúlt
éjjel történt a belváros egyik legforgalmasabb
terén. Az Egyetem-téren egy eddig ismeretlen
tettes vakmerő rablótámadást intézett *Napcsa
Elek* báró ellen s kevésbé mult, hogy a me-
rénylet rablógyilkossággá nem fajult.

A közelmúltban a Margitszigeten, fényes
nappal ugyanilyen vakmerő rabló támadta meg
az agg *Zichy* Nép. János gróft, most pedig
egy másik mánás ellen intézett egy csavargó
hasonló ortámadást.

Az idegenforgalmi vállalat, hihetetlen
eszközökkel dolgozik, hogy a külföldieket Bu-
dapestre csábítsa. Immár a Nyugat egyik leg-
barbárabb intézményéhez, a *bikaviadaihoz* for-
dult, hogy néhány külföldit csalogasson a szép
magyar fővárosba. Ezt az igyekvést azonban
két ilyen eset, mint a *Zichy* és *Nopcsa*, tö-
kéletesen lerontja, mert ugyan kinek lesz bá-
torsága betenni a lábát a magyar fővárosba,
mikor ennyire gyenge lábón áll a közbizton-
ság. Bizonyos, hogy ez csak szörványos eset, s
hogy ez a két rablótámadás egész véletlenül
került egymás mellé, de azoknak, akik Ma-
gyarországot ázsiai állapotával szeretik feltün-
tetni, hatalmas tőke.

A legújabb rablótámadásról egyébként a
következő tudósítás számol be:

Nopcsa Elek báró volt intendáns és or-
szággyűlési képviselő az elmúlt éjjel a Nem-
zeti Kaszinóból hazafelé tartott *Váci utcai* la-
kására.

A mint az Egyetem-téren keresztül ment,
egy ismeretlen jól öltözött férfi elébe ugrott és
a következő, meglehetősen banális, de rövid be-
szédet intézte hozzá:

— Pénzt, vagy életet!

Az ismeretlen már *Nopcsa báró mellének
szegete* kését, de *Nopcsa* kiáltására a közel-
ben futólépések zaja hallatszott, mire az ismer-
etlen megfordult és nyomtalanul eltűnt az éj
homályában.

— **A cár beteg.** *Pétervárról* a cár ál-
lapotáról szomorú hírek érkeznek: A cár
beteg s ez a legnagyobb aggodalommal
tölti el az udvari köröket. Idegei teljesen
megrongálódtak, *minduntalan síró görcsö-
ket kap.* A keletázsiai harctérről érkező
híreket már alig merik közölni vele, mert
kétségtelen, hogy az oroszok folytonos
megveretése, hátrálása s a hajók katasz-
trófia tették a hatalmas cárt beteggé.
Két hét óta csak úgy tud elaludni, ha

opiumos orvosságot vesz be. Sápadt és
gondteli arca mély benyomást tesz kör-
nyezetére. Orvosai a *legnagyobb nyugalmat*
ajánlották neki.

— **Királyi találkozó.** *Budapesti* tudósítónk
táviratozza: *Marienbádból* érkező jelentés sze-
rint most már teljesen bizonyos, hogy ott *kirá-
lyunk* az *angol királynival* okvetlenül találkozni
fog. Ez a találkozó még azon esetben is meg-
történik, ha a délcsehországi hadgyakorlatok
nem esnének össze az angol királynak *marien-
bádi* fürdőzésével.

— **A Vöröskereszt jubileuma.** A magyar
szent korona országainak *Vöröskereszt Egyesü-
lete* ma ünnepelte alapításának negyedszázados
évfordulóját. Az ünnep két részből állott, a
hálaadó istentiszteletből mely a budavári koronázó
Mátyás-templomban folyt le és az akadémia
disztermében tartott ünnepi közgyűlésből. Tíz
órákor a *király* is megérkezett az egyesület
diszközgyűlésére leányával, *Mária Valéria*
főhercegnővel, aki a Vöröskereszt egyesület fő-
védnöknője. — Rájuk kívül az udvartól
megjelentek még *Mária Josefa* főhercegnő,
Klotild főhercegnő, *Henriette* főhercegnő,
Ferenc Szalvator főherceg, *József* főherceg és
fia *József Ágost* főherceg. A királyt az egyesü-
let elnöke, *Csekonics Endre* gróf fogadta. Az
udvar bevonult a *Mátyás templomba*, ahol már
egybegyűltek a kormány tagjai az országgyűlés
elnökei és alelnökei és a politika és társadalom
főkorifeusai. Ezután diszközgyűlés volt az
egyesület helyiségében. Ezen a közgyűlésen
Aradvármegye törvényhatóságát *Sorbán János*
miniszteri titkár, törvényhatósági bizottsági tag
képviselte.

— **A buzaár és a vetések.** Az ország
minden részéből *kedvezőtlen hírek érkeznek
a vetések állapotáról.* A tartós szárazság
menakadályozza a fejlődést, a termés visz-
szamarad s el lehetünk készülve rá, hogy
a gabonaárak erősen fognak emelkedni.
*Ez az emelkedés a budapesti tőzsdén már be-
is állott.* Mint fővárosi tudósítónk telefo-
non jelenti, a kedvezőtlen hírek követke-
zésében ma a budapesti börzén a *buza ára
rendkívül felszökött.*

— **Fürdővonatok az Acsev-en.** Az Aradi és
csanádi egyesült vasutak igazgatósága a kö-
vetkező hirdetményt teszi közzé: Ertesítjük a t.
közönséget, hogy ez évi június hó 1 től szept-
ember hó 18-ig bezárólag *Brád és Nagyhalmagy
között* minden vasár- és ünnepnapon fürdő vo-
natokat közlekedtetünk az alábbi menetrend mel-
lett: Brádról indul este 7:05-kor, Kőrösbányáról
7:19-kor, Alvácáról 7:37-kor, Nagyhalmagyra ér-
kezik este 7:54-kor. Visszafelé Nagyhalmagy-
ról indul este 8:10 kor, Alvácáról 8:30-kor, Kő-
rösbányáról 8:47-kor, Brádra érkezik este 9 óra-
kor. E fürdővonatokra a rendes menet és me-
nettérti jegyek érvényesek. Utasok I. II. és III.
osztályban szállíthatnak. Arad, 1904. május 14.
Az Acsev igazgatósága.

— **Elbocsátás a honvédség kötelékéből.** A m.
kir. honvédelmi miniszter *Hady Antal* lugosi
8-ik honvéd gyalogezredbeli tartalékos, hadna-
gyot szolgálati kötelezettségének teljesítése után
saját kérelmére a honvédség kötelékéből elbo-
csátotta.

— **A tüzérlaktanya helye.** Aradvárosa
átírt a 7-ik hadtest parancsnokságának, fel-
kérve, hogy szabja meg az időt, amelyben az
új tüzérlaktanya helyének megállapítása a
Birkásdülön tartandó helyszíni szemlére neki
legalkalmasabb, s értesítse erről a várost.

— **Nagybeteg kanonokok.** A csanádi káptalan-
nak ez idő szerint három tagja beteg. Az első
Hemmen Ferenc prelátus-kanonok, a ki a na-
pokban ismét megoperáltatta magát a buda-
pesti Vörös-Kereszt kórházban. Hemmen ezut-

tiszthelyettes a súlyos vád terhével megjelent az ítélőbírósnál s tegnap visszaérkezett Nagyváradra. Jelentkezett az ezredparancsnokságnál, hogy a bíróság elejtette ellene a vádat, mert védekezésével szemben nem nyert igazolást, hogy tudomása volt a kártyalapon levő jegyzésekkel, illetve ezek jelentőségével.

A kellemetlen affér így elintézését nyerve, s a tiszthelyettes tegnap bevonult századához szolgálatra.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Vasutasok a törvény előtt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 17.

Ismeretes, hogy a vasutasok sztrájkja alkalmából a budapesti vizsgálóbíró letartóztatta a sztrájkbizottság tizenhárom tagját, akik ellen hivatali kötelességük megszegése miatt indították meg az eljárást. A vádtanács, a vasutasokat köztisztviselőknékné minősítve, az előzetes letartóztatást kimondó határozatot megerősítette, a kir. tábla azonban nem ment bele annak elbírálásába, vajjon közhivatalnok-e a vasutas, hanem a vádlottakat szabadon bocsátotta, mert nem talált törvényes okot a fogvatartásra.

A szabadon bocsátott sztrájkbizottság ellen tovább folyt az eljárás. Az államvasutak igazgatósága valamennyit felfüggesztette állásától és kimondotta, hogy a fegyelmi eljárást csak akkor fejezi be, ha a büntetőbírósnak már meghozta az ítéletet.

Mint hogy a vádlottak a munka abbanahagyását illetőleg valamennyien teljes beismerésben voltak, a törvényszék gyorsan végzett a vizsgálattal és a vádtanács döntését mellőzve, már június hó harmadikára közvetlen főtárgyalást tűztek ki az ügyben. A tárgyaláson dr. Oláh András törvényszéki bíró fog elnökölni, a közvédat pedig Magyar István királyi ügyész képviseli.

A tárgyalás igen érdekesnek ígérkezik, mert a védelem egész sereg tanút jelentett be; köztük gróf Tisza István miniszterelnököt, Hieronymi Károly kereskedelmi minisztert, Vörös László nyugalmazott államtitkárt, mint a kormány képviselőjét, Ludwig Gyula államvasuti elnökgazgatót, Helcsi Ferenc országgyűlési képviselőt stb. A szonzáció tárgyalás előrelátásképpen két napig fog tartani.

Szegeden is főtárgyalásra készen áll már a vasutasok ügye. Mint onnét jelentik, Winkler István dr. ügyész az ötvenhét vallomás hatalmas anyagát két nap alatt teljesen áttanulmányozta és a vádirat vádlottjával is elkészült. A vádirat tizenhét oldalra terjed, ebből négy oldal rendelkező rész és tizenhárom oldal az indokolás. Hír szerint az ügyvezetőség jogászai olyan vallomásokat jelentettek be, melyek az ügyvezetőség büntetésével terhelve.

Ma délelőtt az a hír volt elterjedve Szegeden, hogy az ügyész az ügyvezetőség jogászainak véleményét magáévá teszi, ez a hír azonban megerősítve még nincs.

§ Soós bíró ügye a kir. táblán. Soós Kál már volt budapesti törvényszéki bíró és társának Schwarz Abrahám ügynök vesztegetési

ügye már felkerült a kir. ítélőtáblához. A felelősséget a kir. tábla elnöke dr. Bucz Lajos táblabírónak osztotta ki, hogy az ügyet referálja. Dr. Bucz Lajos már huzamosabb idő óta kizárólag az ügygel foglalkozik, úgy, hogy a felelősséget főtárgyalásra még a f. évi június hó közepé táján kerül a sor, a kir. tábla harmadik büntető tanácsában. A vádat Balogh György főügyész helyettes fogja képviselni.

§ Halottfosztogató uri asszony. Párisból jelentik: Az itteni rendőrség rég figyelemmel kísért egy Csirek Anna nevű gyászruhás hölgyet, a ki minden előkelő ember temetésén megjelent és hangos zokogásával magára vonta a figyelmet. Senki sem tudta, hogy ki ez az asszony, de mert a temetőrendezők a halotthoz tartozónak hitték, beeresztették őt a halottszobába, a hol ráborult a halottra és hangos jajgatással siratta annak elhunytát. Egy ügyes detektív végre rájött a titokzatos síró asszony üzelmeire, ki mint okleveles tanítónő praktikusán használta fel a régi rómaiak temetkezési módjának ismeretét, melyről tudta, hogy azt szeretik az előkelő francia családok is utánözni. Ugyanis a halottat drága selyemruhába öltöztették s ha az nő volt, füleiben meghagyták gyakran értékes gyémánt függőt, a gyűrűket az ujjakon s ha férfi volt, nehéz orolánccal akasztották a halott nyakába. A titokzatos síró asszony, a ki kitulta magának választani az ily gazdag halottakat, zokogás alatt sorba kifosztogatta őket, sőt megtette ezt nemcsak a halottasházban, de gyakran a Père Lachaise temetőben is, a hol néhány pillanatra ki szokták nyitni a koporsó fedelét. A napokban egy tükös rendőr, a ki rég megfigyelte már a gyanus síró asszonyt, tetten érte, midőn egy férfiholtest nyakáról lelopta annak nyakláncát és azt zsebébe dugta. Rögtön letartóztatta a furfangos asszonyt, a kinek lakásán a megejtett házkutatás alkalmával mintegy 80,000 frank értékű halottaktól elrablott ékszereket találtak. A bíróság a halottrabló asszonyt öt évi kényszermunkára ítélte.

A KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.*

Kerékpáros a sétáló közt.

A városliget minden bejáróján nagy bottal ki van írva, hogy: „Kerékpározni csak a külső köröndön szabad.” Ennek dacára egyes urak vigan bicikliznek a belső utakon, sőt azokon is, melyeken most, a mikor legszebb a liget, a délutáni nagy közönség sétálni szokott.

Ma este fél 7 óra tájban a ligetnek épp a főútján kerékpározott keresztül a legnagyobb flegmával egy felcsillagozott huszár. Még csak azt a fáradtságot sem vette magának, hogy csongessen. A járókelők jobbra balra ugrottak ki előle, a sétálók pedig rémülődve kaptak apró gyermekek után, nehogy a váratlanul odapottyant biciklista száguldó kerekai a körüljön valamelyik. A főút tele volt játszódozó kicsinyekkel s csak a véletlen szerencsének köszönhető, hogy a bravuristikli katasztrófával nem járt.

Illő tisztelettel felkérem a liget gondozóit, szerezzenek érvényt a rendőri tilalomnak s hassanak oda, hogy a kerékpáros urak legalább a liget legfrekvenciáltabb utain respektálják a mulhatlanul szükséges intézkedéseket.

Egy apa,

a ki félti a gyermekét.

* Az ezen rovat alatt közöltéért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, május 17.

Gazdasági életünk legkínosabb életét éli. Az időjárás állandóan száraz, a termés képtelen fejlődni, a már beállott meleg pedig valóságos tűzként perzseli le az eddig megmaradt kalászokat.

Mindenfelől panasz, a nép szegény, most meg a termés van veszélyben; mentse meg a jó isten országunkat ilyen nagy csapástól, a melynek előreláthatatlan bonyodalmi lehetnek.

Esőt, esőt kér minden ember, hogy csak látszólag is enyhítve legyen a földmives gazdán, kit már kétségbejuttat száraz időjárásunk.

A rozst sok helyen kiszántják, lelegettetik, majd meg tengert akarnak belője vetni, azonban az eke a száraz földben megakad.

Mintegy 500 mm. buza és 1000 mm. tengeri jóval a napiáron felül kelt el.

Mai gabona-árak: Az árak, 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Buza I-ső minőségű 7.40—7.70.

Buza közép 7.20—7.80.

Tengeri 4.80—4.85.

Rozs névleges jegyzés 5.70—5.80.

Arpa névleges jegyzés 5.30—5.40.

Zab névleges jegyzés 5.20—5.30.

Írányzat szilárd.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 17.

Delitőzsde. Buzakinálát mérsékelt, a vételkedv korlátozott. Szilárd írányzat mellett 30,000 métermázsza került forgalomba 15, közben 20 fillérrel drágább árakon. Egyéb gabonanemek közül rozs, tengeri és zab 5—10 fillérrel drágább. Időjárás szép.

Értéktőzsde. Berlin 1/4, Páris 15 magasabb.

Zárulat 12 órakor:

Buza májusra	8.45—8.46
Buza októberre	8.67—8.68
Rozs októberre	6.90—6.91
Zab májusra	5.40—5.45
Zab októberre	5.76—5.77
Tengeri májusra	5.24—5.25
Tengeri júliusra	5.59—5.60
Repce augusztusra	11.10—11.20

Zárulat 5 órakor:

Buza májusra	8.45—8.46
Buza októberre	8.80—8.81
Rozs októberre	6.94—6.95
Zab májusra	5.40—5.45
Zab októberre	5.76—5.77
Tengeri májusra	5.27—5.28
Tengeri júliusra	5.44—5.45
Repce augusztusra	11.10—11.20

Zárulat 3 órakor:

Osztrák hitelrészvény	656.—
Magyar hitelrészvény	744.—
Lezámitolóbank részvény	452.—
Rima-Murányi vasmű részvény	482.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény	653.50
Köszüti vasut	574.—
Váresi villamos vasut részvény	326.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Május 17. —

Magyar elbrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 120—121 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban 120—121 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 120—121 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilo. rammon felül súlyban 118—120 fillérig; közép páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban 116—117 fillérig; könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban 114—115 fillérig.

Szertelészám: Május 14. napján volt készlet 31,531 darab, május 15. napján főlhajtatott 1638 darab, május 15. napján elszállított 1604 darab, május 16. napján maradt készlet 31,565 darab.

A készlet szertelészám: Tartott.

A legkiválóbb tanácsok és orvosoktól mint hathatós szer: **tüdőbetegségeknél, légzőszervek hurutos bajainál, idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után**

Amely az érvényes és a testet, elavoltja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izgalmat. Kellencse anyag és je is az miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban ávegekenként 4.— koronaért kapható. Figyeljék, hogy minden évig alant csiggyel legyen ellátva.

F. Hoffmann-La Roche & CO. vegyészeti vállalat Basel (Svájc).

Bérmálási Ajándékul

legalkalmasabbak az ifjuság számára ké-
szült Hock János-féle

bérma-imakönyvek,

melyek nálam különféle izléses kötésekből
kaphatók. Azonkívül nagy választékban
raktáron vannak egyéb, az ifjuság részére
írt imakönyvek. Továbbá felnőttek számára
a Hock, Albach, Orczy Thekla, Zádori, Tár-
kányi, Munkay, Sujánszky-féle stb. ima-
könyvek a legizlésesebb, legszebb csont-
és bőrkötésekben, óriási választékban.

Meglepő olcsó árak!

Vizsgalpok ára százanként 1 kor.

Egyben ajánlom

80,000 kötetes

kölcsönkönyvtáramat,

melyben az összes újdonságok azonnal kap-
hatók. Magyar, német, francia és angol
irodalom. Havi kölcsöndíj 1 kor. 20 fill.,
vagy kötetenként 8 fillér.

Pontos kiszolgálás vidékre is.

Á könyvek újak és tiszták.

Uj magyar, német, francia és angol jegy-
zékkel készséggel szolgálunk vidékre bér-
mentve. Legújabbak érkeztek: Eötvös Ká-
roly: A nagy per, mely ezer éve folyik.
Eötvös Károly: A nazarenusok. Beksics:
Ködös problémák. Edmond Rostand:
A napkeleti király-kisasszony. Feren-
cz Ferenc: Flirt, Tömörkényi István:
Gerendás szobákból, Dénes: Nemes Ká-
roly pályafutása, Herczeg: Kéz kezét mos,
Verne: A két Kip-testvér, Szikra: A fölfelé
züllők, Kenedi: Lőporfüst, Zobelitz: Krach,
Anny Wothe: Verfehmt Zobelitz: Gräfin
Langeweile, Viebig: Das schlafende Heer, Ti-
nayre: Das Haus der Sünde, Mattasich: Me-
moires aus den letzten Jahren, Budde L.: An
stillen Wassern, Bilse: Aus einer kleinen
Garnison, Zobelitz: Der goldene Käfig. Val-
agne: Vicaisens Beichte. Georgy: Gross Ber-
lin, Frau Schlitz. Rose: Kerichens Flitterwo-
chen. Eschtruth: Jedem das Seine. Birken-
feld: Der Oger, Mann Thomas: Buddenbrook
(Verfall einer Familie). Willy: Un vilain
monsieur. Saussay: Chairs epanouies stb.

30,000 kötetes

zenemű-kölcsöntár,

melyben minden új zenemű azonnal ki-
vehető. 259 oldalas zenekölcsöntári jegy-
zék. Vidéki bérlők is a legelőzékenyebb
kiszolgálásban részesülnek. Kölcsöndíj a
zenekölcsöntárban havi 1 K. 40 f., vagy
hangjegyként 14 fillér.

Kiváló tisztelettel:

104

Kerpel Izsó

könyv-, zenemű- és papír-kereskedése, anti-
quariuma, könyv- és zenemű kölcsöntára

Aradon, Andrassy-ter 20. sz. (Fischer Eüz-palota.)

Várcél és megyei telefon: 385.

NAPIREND.

Május 18. Szerda. Róm. kath. naptár: Venánc vértá-
ná. — Protestáns naptár: Venánc vértánú. — Görög-keleti
naptár (május 5.): Iréne vértánú. — A nap két 4 óra 4
perckor, nyugszik 7 óra 16 perckor.

Kölessy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szom-
baton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és
pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepna-
pokon zárva. Helyiség: Erekllymuzeum helyisége mellett
ülésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra
küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjá-
rás várható: Enyhe, száraz.

Május 18. Az Asztalos Sándor társaság választmányi
ülése este 8 órakor.

CSARNOK.

Onfeláldozó apa.

— Oroszból. —

Írta: Cservenszki F.

(Vége.)

Két hét telt el a beszélgetés óta és Misá-
nak már nem volt rá oka, hogy az apja rész-
vétlensége miatt panaszkodjék. Sergej Lvovics
csakolyan gyakori látogatója volt Lavjalovék-
nak, mint amennyire ellenkezett eleinte, hogy
oda menjen.

A tavasz kezdete előtt a mágnáskaszinóban
meg volt az utolsó jelmezbál. Misa már rég ott
várakozott az ajtóban, egy remek bokréttával és
növekvő türelmetlenséggel várta a meny-
asszonyát. Az végre megérkezett és oly su-
gárzóan szép volt, hogy Misa csudálva meredt
rá s erőt kellett vennie magán, hogy Maryt üd-
vözölhesse s a bokréttát átadhassa neki. A le-
ány bájos mosolyal fogadta el és ajkaival
érintette a virágot, ami vég nélkül boldoggá
tette Misát.

Mary a tengeri tündér pompás jelmezébe
öltözött.

Sergej Lvovics nem jön el? — kérdezte.

— Oh igen, de csak később, felelt Misa
örömtelt szemekkel. Mielőtt meghoznának, nem
lenne oly kegyes Mária Pavlona, hogy biztosí-
tatna nekem egy négyest meg egy lengyelkét?

— Nagyon szívesen, s ha akarja, a füzér-
táncot is.

Misa sohasem volt még boldogabb mint
ezen az estén; egyetlen aggodalmát képezte,
hogy az édes apját megakadályozhatná valami
az eljövételben s íme ettől is megszabadult:
néhány perccel a vacsora előtt Sergej Lvovics
is megérkezett.

— Megengeded? szölt a fiának, és az első
üdvözlés után a karját nyujtotta Marynek, hogy
az étterembe vezesse.

— Kérlek apám, felelt Misa örömmel. Szin-
te jobban szeretted, ha szemben lehetett a leány-
nyal s titkon bámulhatta.

— Mit jelent e jelmez? kérdezte Sergej
Lvovics elfojtott hangon. Nímpha talán?

— Nem: a tenger hulláma.

Asztalhoz ültek. Eleinte csak a kések és
villák csörömpölése hallatszott, majd zúgni kez-
dett az egész terem mint egy méhkas.

— Mire ürti poharát? kérdezte Sergej Lvo-
vics hirtelen, amikor Mária Pavlona az ajkához
emelte azt.

Mary fogta a poharát, erősen a szemé köz-
zé nézett és halkán, de határozott hangon szólt:

— Az erőnek győzelmére a gyöngye felett;
a sziklára, amelyen a hullám megtörik.

— De a hullám szeliden is simulhat a szik-
lához, amely megvédi a szél és vihar ellen.
Akarja ezt a hullám? Igen — vagy nem?

— Igen! szólt Mary s a poharak össze-
csengtek. Misa elégedetten mosolygott, meg
volt győződve róla, hogy az ő egészségére s a
boldog jövőre ittak.

Amikor haza értek, Sergej Lvovics behi-
ta fiát a dolgozó szobába.

— Új le, szólt az apa fátyolozott hangon,
amely ezért hangzott talán a rendesnél kemé-
nyebbnek. Beszédünk van egymással.

Misa engedelmességet és várakozástel-
jesen nézett az apjára, akinek az arca tanus-
kodott a lelkében dúló s csak nehezen elfojt-
ható viharról.

— Rövid leszek, szólt az apa, anélkül,
hogy a fiára nézett volna. Férfi vagy s kell
annyi erővel bírnod, hogy kiverj a fejedből olyan

balga álmokat, amelyek soha sem valósulhat-
nak meg. Mary nem szeret.

— Ez lehetetlen!... Ha kételkedtem is
eddig ebben, ma nem egy jelét adta a szerel-
mének...

— Ostobaság! szakította félbe Sergej Lvo-
vics a fiát. Te „kiváló lény“ s nem ebbe a
világba való vagy. Lesz még részed talán en-
nél keservebb csalódásban is, ha továbbra is
mindig csak a fellegek közt fogsz járni és nem
látod azt, ami körülötted történik. Ez a ház-
ság nagyon szerencsétlenné tett volt téged
mert — újra mondom — Mary nem szeret!
Hogy megkíméljelek az eltévesztett élet ke-
serveitől, feláldozom magam és én veszem el
Mária Pavlovnát. Ma jegyeztem el. Köszönd
meg ezt nekem.

Szegény Misa nem köszönt meg semmit,
hanem felállt a helyéről és kitámolygott a szo-
bából.

IDEGENEK ARADON.

— Május 17. —

Fehér Kereszt szálloda. Topf Leo magánzó
Lemberg. — Kolbau Zsigmond utazó Bécs. — Kull-
man József utazó Bécs. — Grünhut Károly utazó
Bécs. — Bretz Gusztáv utazó Bécs. — Erdensohn
Gyula utazó Budapest. — Ledermann Noe utazó
Bécs. — Duner Emil utazó Budapest. — Awittner
Lajos utazó Bécs. — Schwarcz Sándor utazó Buda-
pest. — Hoffmann Jenő utazó Bécs. — Kohner
Rezső utazó Bécs. — Sonenschem Mór utazó Bécs.
— Tarján Imre utazó Budapest. — Deák Iona
utazó Budapest. — Falk Zsigmond utazó Bécs.

Vas szálloda. Timár Ede utazó Budapest. —
Herczog János utazó Budapest. — Bernát Lajos
utazó Bécs. — Zavatzky Leo utazó Bécs. — Bonyi
Bertalan lelkész Monostyira. — Kohn Jakab utazó
Bécs. — Hausenblas Róbert utazó Bécs. — Oszter-
mayer L. utazó Bécs. — Grosz Mór utazó Bécs. —
Veiler Lajos utazó Bécs. — Detjens Frigyes utazó
Bécs. — Reményi Béla utazó Bécs. — Klein Zsig-
mond utazó Bécs. — Hell János utazó Bécs.

Szeszüzlet.

— Május 17. —

Mai jegyzéseink: Kész árú nagyban nyers szesz 149
korona, kicsinyben 152 korona; finomított szesz nagyban
152 korona, kicsinyben 154 korona hordó nélkül, per 100
liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Szárított mosók 12:30—13:— korona mmásanként.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1904. évi május hó 1-től. —

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.25	Gyorsvonat délelőtt	12.12
Gyorsvonat délután	4.16	Személyvonat d. u.	3.29
Személysz. tv. d. u.	4.51	Gyorsvonat este	7.04
Személyvonat este	9.30	Szv. Szolnokról este	9.—
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.22	Gyorsvonat reggel	8.08
Soborsinig délután	2.04	Személyvonat d. e.	10.50
Személyvonat d. u.	4.02	Radnáról délután	2.36
Radnára délután	6.35	Gyorsvonat délután	4.01
Gyorsvonat este	7.11	Radnáról vas. és ün. e.	8.07
		Személyvonat este	8.50
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. e.	10.40
Személyvonat d. e.	12.17	Személyvonat d. u.	3.42
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.59
Szeged felé:		Szeged felől:	
Személyvonat reggel	4.50	Személyvonat reggel	8.35
Vegyesvonat reggel	7.10	Vegyesvonat este	6.59
Személyvonat d. u.	4.06	Személyvonat éjjel	10.33
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Gurahonról svz. reg.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.27	Vegyesvonat délelőtt	11.—
Gurahoncig svz. d. u.	4.25	Személyvonat este	6.49

Motormenetek

Arad—Uj-Szt.-Anna—Kétegyháza között.

Kétegyháza felé reg. 6.10 | Kétegyháza felől d. e. 12.—
Kétegyháza felé d. u. 12.01 | Kétegyháza felől este 6.03

Arad—Mezőhegyes között.

Battonya felé reggel 8.14 | Mezőhegyes felől reg. 5.48
Battonya felé d. u. 12.30 | Battonya felől d. e. 11.00
Mezőhegyes felé este 5.32 | Battonya felől d. u. 3.40

Arad—Borosjenő között.

Borosjenő felé d. e. 8.23 | Borosjenő felől d. u. 1.58
Borosjenő felé d. u. 2.40 | Borosjenő felől este 9.14

PAGLIANO-SYRUP

Óvakodjunk utáztatoktól.

Csakis világoskék gyári jellel ellátott üveget kérjünk, amelyen **PAGLIANO GIROLAMO** tanár aláírása látható.

vértisztító- és edző-szer

1838-ik év óta biz/os sikerrel használatban.

Készítője: **PAGLIANO GIROLAMO** egyetemi tanár
FLORENZ — Via Pandolfini — (Olaszország.)

Minden nagyobb gyógyszerárban kapható.
Raktár: Gutori Földes Kelemennél.

Férfiak ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte írnak. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezreket, a kik fiatalkori kihágások folytán nemcsak bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi-orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nemcsak bajokban, szellemi elgyöngülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt írhat a State Medical Institute-nak az alatt jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelési esélyjából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindenki írhat érte bárhol magyarul, mire titoktartás mellett postafordultáva egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute 49. Elektron Building, Fort Wayne. Ind. Amerika. A levelek mindig bérmentesítendőek. 1484

Feltűnő újdonság!
DELICE || Minden hirdetés felesleges, a csomagot egyszer veszi és többé mást nem szívhát.
legjobb valódi francia
SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Költözködésre
ajánljuk általánosan elismert
Rovarporainkat
melyek bolhák, svábok és poloskák irtására
biztos hatással bírnak.
Kapható:
30, 50, 1.- 1.50, kor. dobozokban, és kimérve.
Vojtek és Weisz
drogueria és parfumeria nagykereskedésében
ARADON.

Figyelem!

Megérkeztek színes

bőr-különlegességek
dus választékban minden színben.
shévreaux, bokszt és bagaria bőrköbken.

Seelinger M. Andor

úri és női mintacsok

Arad, Szabauság-tér 4.

Városl és megyei telefon 115.

Ügyes és képzett

masszirozó nő,

jó bizonyítványokkal, ki a vizgyógyászati műveletekben teljesen jártas, s lehetőleg uszni is tanít

állást nyerhet

a folyó idényre június 15-től szeptember 1-ig a

menyházai vizgyógyintézetben.

Ajánlközások és bizonyítványok a fürdőkezelőséghez Menyházára (Aradmegye) intézendők. 1392

Bérmálási és koszorus leány ruhákhoz

alkalmas anyagokat ajánlunk, ugymint

mosó selyem battisztok

minden színben dupla széles méterenkint 70 kr.

Dupla széles selyem Crepp de Chin

legujabb anyag méterje 4 korona, szinténtén minden színben kapható.

Minden szín tiszta selyem Luisien 90 krajczár métere.

Rosenblüh H. és Társa.

Reggeli
előtt

3500

Nagybani raktár Magyarország részére:
Hoffmann Józsefnél
Budapest, Báthory-szoba 8. sz.

1 pohár rohitsi „Templem forrás” kitűnő hatású, étvágyat gerjeszt, és előmozdítja az anyagcserét; a „Styriaforrás” hasonló hatású, de erősebben hat.

Schicht-szappan

„szarvas” vagy „kulcs”
jeggyel

legjobb, legkládósabb s eundéffogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Berakóleányok
tanulólanynok
és
Lapkihordók
felvételnek
a kiadóhivatalban.

216—1904. gsz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a felső-marosparti 7. s. 9. és 10. számú falrakó helyeknek bérbeadása iránt folyó év május hó 24 én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár: a) 9. számú 511 40/1100 □ öl területű falrakóhelyre 50 fillér, b) A 9—10. számú 1485 50/1100 □ öl területű falrakóhelyre 90 fillér, c) A 7—8. számú 928 □ öl területű falrakóhelyre 50 fillér.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10% a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1904. évi május hó 2-án tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k. aljegyző.

A Budapesten székelő**Hazai Leszámitoló és Takarékszövetkezet**

előnyös feltételek mellett folyósít 1/4-évenként 2%, vagy 5 év alatt, avagy 60 és 120 havi részletekben törleszhető annuitásos

SZEMÉLYKÖLCSÖNÖKET

állami, közigazgatási és magánhivatalnokoknak, valamint katonatiszteknek, kereskedőknek és iparosoknak; továbbá

TÁRCZAHITELKÖLCSÖNT

nyújt kereskedőknek; ugyszintén

JELZÁLOGHITELKÖLCSÖNÖKET

10 évtől 65 évig terjedhető visszafizetésre bármely összeg erejéig engedélyez egy előrangú hazai pénzügyintézet útján a legkedvezőbb feltételek mellett.

Bővebb felvilágosítással szolgál vezérképviselőnk,

SZILÁGYI GYULA

Arad, Andrassy-ut (Reinhart-ház.)

3372

A maga nemében páratlan jó hashajtó szer az

„ALVO”

tabletta. — Felnőtteknél és gyermekeknél egyaránt kedvelt. Az „ALVO” tabletta rendkívül kellemes ízű és fájdalom nélkül hat. A gyomorban rögtön feloldódik.

— Minden doboz használati utasítással van ellátva. —

Ára egy doboznak 90 fillér.

Fontos tudnivaló tudóbetegnek!!

A törvényesen védett „SYLOL” az egyedüli szer, mely mindenféle légzőszervi bajoknál rendkívül jó hatású sal bir.

Az éjjeli izzadást teljesen megszünteti! A testsúlyt

gyarapítja! Heptikás embereknek valóságos megmentője:

Ára egy üvegnek 3 korona.

102

== Kizárólag kapható az egyedüli készítőnél: ==

Hajós Árpád

gyógyszertárban az Isteni Gondviseléshez

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

7222—1904. kb.

Hirdetmény.

A gyalogutak gondozása tárgyában az 1884. évben 12757/405. szám alatt alkotott és a nagyméltósága m. kir. belügyminiszter ur 61869—1884. számú intézkedésvényével jóváhagyott szabályrendelet 9. §-a alapján felhívom a ház- és telektulajdonosokat, hogy folyó évi május hó 18 től szeptember 18-ig terjedő időig az aszfalt burkolattal ellátott gyalogutakat naponként déli 1—3 óra közt, a másféle burkolattal ellátott gyalogutakat pedig naponként esti 7—8 óra közt fellocsolják, mert ellenkező esetben a fent hivatkozott szabályrendelet 9. §-a értelmében a megindított kihágási eljárás során 4 koronától 50 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetettnek.

Aradon, 1904. évi május hó 18-án.

Sarlot,
Nékiptágy.

240—1904. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az Alsó maros-parton lévő s eddig Kintzlg János által bérelt 11. sz. 900 □ öl területű falrakóhely bérbeadása iránt folyó év május hó 30-án d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár: Négyszögölenként 70 fillér.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10% a készpénzben, vagy elfogadható értékpapírokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1904. évi május hó 18-án tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k. aljegyző.

A kinek

ismeretség híján

házasra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vinczellérre,
kertészre,kulcsárnőre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége**Aki**

eladni kíván

butort,
szongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy**Aki**

bérbeadni kíván

birtokot,
házat
vadászterü-
letet,halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,**Aki**mindezeket vétel vagy bérbevitel cél-
jából keresi;**Aki**vajamely állást betölteni kíván: legbizo-
sabbban értekezni, ha az**„ARADI KÖZLÖNY“**

kis hirdetési

rovatát használja.

Legalkalmasabbbérmálási ajándéktárgyak Kun Jó-
zsef ékszerüzletében Arad, An-
drássy-tér, Reinhart-palota. 1395**Mindennemű**sokszorosításokat irógépen méltá-
nyos ár mellett elvállalok. Farkas,
Árpád-tér 3. 1396**Nagymennyiségű Maculatura**eladó az Aradi nyomda Részv.
Társaságnál.**Alkalmazást nyer**helybelli részvénytársaságnál irodai
teendőkhöz jártas nő. Hasonló ál-
lásban már alkalmazva voltak
előnyben részesülnek. Írásbeli aján-
latok „Irodai kezelő” címmel a
kiadóhivatalba küldendők.**Butorozott szoba**külön bejárattal azonnal kiadó.
Andrássy-tér 20. sz. 18. ajtó. 1374**Használt ólom**megvételre kerestetik. Ajánlatok
a kiadóhivatalba kéretnek.**Kiadó**egy nagyobb lakás, Szabadság-téri
kilátással, augusztus 1-től. Bőve-
bet Hunyadi-u. 1. sz. alatt. 1412**Három szobás**utcai lakás elköltözés miatt ju-
lius elsőől kiadó. Megtekinthető
naponta délelőtt 10-től 3 óráig.
Cím a kiadóhivatalban. 1411

Országszerte ismert

vizsgalapjainkból100 drb 1 korona a pénz előre való be-
küldésével bérmentve 1 k. 30 f., mint ke-
resztökés tokban küldve, a gyűrésés
ellen vedve. 100—750 drbig a bérmentési-
tásra 72 fillér küldendő. Utánvétellel a
szállítási költség sokkal több.**Ingusz I. és Fia**
kiadóhivatala Arad.

Eladó birtok!Temesmegyében 625, 1550, 2800 hold,
Aradmegyében 1400, 750, 3584 hold.
Krássó-Szörénymegye 468, 630, 1270
hold, szántó, kaszáló és erdők, holdja 40
forinttól 280 forintig.**Bérbeadó birtok**ugyanitt nevezett megyékben 520, 700,
1730, 5720, hold 6—10—15 évre.**Eladó bérházak és szállók.**Aradon bérházak mely 7½%-ot jövedel-
meznek. Hgyvidéken termőképes szállók,
kolnákkal előnyös fizetési feltételekkel
eladók. 1407

Bővebbet:

Deutsch M. A. Arad
Salacz-utca.**Divatos****női ruhák**

készen vagy rendelésre

legolcsóbban

Tökély-téren,

1146

Prolich üzlete mellett

készülnek.

Telefon 242. sz.

Költözők figyelmébe!**Villanyos csengő**

berendezéseket

Villanyos csengő

átalakításokat.

Villanyos csengő

évi jó karban tartását 1396

jótállás mellett eszközöl

Kalmár * **** * József**

villanyműszerész

ARAD, Salacz Gyula-utca 2. sz.

(Központi szállodával szemben.)

500—1000

koronát kereshetminden risikó nélkül, minden
különös előképzettség nélkül
havonként teljesen költség-men-
tesen.Tessék ajánlatot küldeni
Konstant. Eisele névre Stutt-
gart Ludwig-strasse 56. „E.
87“ jelige alatt. 590**Sok pénz!!**400 koronát kereshet
mellekesen bármily tár-
sadmalmi állásu egyén.
minden risico nélkül.
Minden kérezősköde-
seket „A. B. 17.” jegy
alatt a „Mercur” hirde-
tési iroda Stuttgart (Berg-
strasse) továbbít.**Mikalakai téglá és cserépgyári**
telep.Szégtulajdonos: POLLÁK JÓZSEF,
gyarmatáru nagykereskedő Aradon.

Városi iroda:

Telephon:

Haltér 1. szám.

255. szám.

TÉGLA,bármily mennyiségben olcsó és
kedvező fizetési feltételek mellett
telepünkön kaphatók. A téglát fu-
varosainkkal házhoz szállítjuk. 1396Van szerencsém a nagyérdemű
hölgyközönség b. tudomására hozni,
hogy bécsi és külföldi bevásárlási
utamról hazaérkeztem és a legele-
gánsabb

tavaszi és nyári

**virág-, cheth és tül-
kalapok**a legnagyobb választékban kapha-
tók, melyek a legkényesebb igé-
nyeknek is megfelelnek.

Gyászkalapok mindig raktáron vannak.

Javitásokat elfogadok.Kalapdíszek ftyolok és meny-
asszonyi koszorúk dus választéka.
A nagyérdemű közönség szives
pártfogását kéri 726**Madmoiselle Serah**

(Löwenberg S.)

Andrássy tér 20. sz.

Klein Ignác

gépharisnya kötődjé

Aradon, Lázár Vilmos-utca

Földes palotában (Fleisher-téle butorgyár-
ral szemben.)Felhívom a n. é. közönség fi-
gyelmét jól felszerelt**gépharisnya kötődémre,**melyet Aradon eddig még nem léte-
zett gépekkel rendeztem be.Elvállalok mindennemű új ha-
risnyák kötését és fejelését u. m.
koztyúk, kamáslik, alsószoknyák és
alsóingek és minden kötődjé szak-
mába vágó új és javítási munká-
kat jutányos árak mellett. 1112**Ujtás a lakások tisztázásánál!**Tisztelettel értesitem a n. é. közönsé-
get, hogy hosszú kísérletezés után oly
szerrel és eszközzel rendelkezem, hogy
teljes megbízhatóság és jótállás mellett
a lakások**tökéletes féregmentessé tételét****elvállalom.**Teljesítek mindennemű diszes és egy-
szerűbb**szobák, termek stb. festését**a legegyszerűbbtől a legmagasabb igé-
nyeknek megfelelő legdiszesebb kivitelig
és mindennemű mázolásai és fénymázolásai
munkálatokat a legalaposabb kivitelben,
a lehető legjutányosabb árak mellett. A
n. é. közönség b. megbízását kérve ki-
váló tisztelettel**Guttman Sándor,**

szobafestő 691

Weitzer János-utca 19. földszint.

Ékszerárgyaka közölgő bérmáláshoz a
legnagyobb választékban kapható
csakis**DEUTSCH IZIDOR**

órás és ékszerész-nél

ARAD, TEMPLON-UTCA

Minorita-palota.

Ugyanott mindenféle más tárgyak
megvétetnek vagy átcseréltetnek.**Veszek** 1078**zálogcédulákat.**

Telefon 438.

Gégnér János

épület-, butor és portál asztalos

Aradon, Angyal-utca 21. sz.

Elvállal minden az épület-, bu-
tor és portál asztalos szakmába
vágó új és javítási munkákat u. m.
épület munkákat-, üzleti-, szoba és
konyha berendezéseket, továbbá por-
tálok fölállítását jutányos árak és
pontos kivitelben. Tervrajzok díj-
mentesen készítetnek. 1128

ALAPITTA TOTT 1890.

Augenstein K. Alajos

házasságközvetítő intézete

Budapest, VII., Wesselényi-utca 54. szám.

Közvetít házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt.
Eddig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg.

ALAPITTA TOTT 1890.

NAGY

SZŐNYEG-OLCCASIO!

Probst Károly és társai cég

Szőnyeg — Függgöny

Ágyterítő

raktárát megvettem

és azt a mai naptól kezdve

nagyon olcsó áron kiárusítom.

DOMÁN

 SÁNDOR

szőnyegháza

Arad, Szabadság-tér 2. sz.

Nagy raktár

gyermekkocsi és vasbutorban!